

**Қазақстан Республикасының
Ұлттық Банкі**

2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
шоғырландырылған қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

Пайда және зиян туралы шоғырландырылған есеп 5

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп 6

Қаржылық жай-күй туралы шоғырландырылған есеп 7

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп 8-9

Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп 10-11

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер 12-76

«КПМГ Аудит» ЖШС
«Көктем» Бизнес Орталығы
Достық даңғылы, 180
Алматы, Қазақстан 050051

Телефон: +7 (727) 298 08 98
Факс: +7 (727) 298 07 08
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлар есебі

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің Басқармасына

Біз Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің және оның еншілес ұйымдардың (бұдан әрі «Ұлттық Банк») 2010 жылдың 31 желтоқсандағы жағдайына байланысты қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептерден, кірістер және шығыстар туралы, толық табыс туралы, капиталдағы өзгерістер мен көрсетілген мерзімде аяқталған жыл ішінде ақшалай қаражаттардың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, және есеп саясатының негізгі ережелері мен басқа да түсіндіретін ақпараттан құралатын қосымшадан құралған қосымшада берілген шоғырландырылған қаржылық есеп берудің аудитін жүргіздік.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға Ұлттық Банк басшылығының жауапкершілігі

Басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Заңының талаптарына сәйкес қаржылық есептілікті дайындау мен шынайы көрсету үшін және тікелей әрекеттер немесе жіберілген қателер салдарынан болған айтарлықтай бұрмалаулары жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп табатын ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру үшін жауапты.

Аудитордың жауапкершілігі

Біздің жауапкершілігіміз өзіміз жүргізген аудит негізінде көрсетілген, шоғырландырылған қаржылық есеп беру туралы ой айту болып табылады. Бұл стандарттар бізден керекті этикалық нормаларды сақтауды талап етеді, сонымен қатар шоғырландырылған қаржылық есеп беру айтарлықтай бұрмалаулары жоқ екені туралы сенімді болу үшін аудит жоспарлау мен жүргізуді талап етеді.

Аудиттің ішінде шоғырландырылған қаржылық есеп берудің ішіндегі сандық мәліметтер мен ашылуларды растайтын аудиторлық дәлелдерді алуға бағытталған рәсімдерді жүргізу бар. Рәсімдерді таңдау барысында аудитор дұрыс емес әрекеттер немесе қателіктер салдарынан туындаған бұрмалаулар тәуекелін бағалауға негізделеді. Осы тәуекелді бағалау процесінде аудитор ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі жөнінде ой айту мақсатында емес, сәйкес аудиторлық процедураларды таңдау мақсатында шоғырландырылған қаржылық есепті дайындауды және шынайы көрсетуді қамтамасыз ететін ішкі бақылау жүйесін қарастырады. Аудит сонымен қатар қабылданған есеп саясатының дұрыстығын және басшылық есептеген бағалау көрсеткіштерінің негізделгендігін бағалауды және де шоғырландырылған қаржылық есеп беруді жалпы ұсынуды бағалауды ішіне қосады.

Біздің ойымызша аудит барысында қолға түскен дәлелдер бізге көрсетілген шоғырландырылған қаржылық есеп беру туралы аудиторлық пікір білдіруге жеткілікті негіздер береді.

Пікір

Біздің пікірімізше, осы шоғырландырылған қаржылық есептілік «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Заңының талаптарына сай басшылықпен жасалған 2 Ескертпедегі дайындау негізіне сәйкес келеді және Ұлттық Банкінің 2010 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық әл-ауқаты туралы, сонымен қатар, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша оның қаржылық қызметінің нәтижелері мен ақшалай қаражатының қозғалысы туралы шынайы және дұрыс мағлұмат береді.

Басқа да қырлар

Ұлттық Банктің шоғырландырылған қаржылық есептілік аудиті 2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға және жыл ішінде жағдай бойынша басқа аудиторлармен жүргізілді, олардың 2010 жылдың 11 наурызында берілген есептерінде осы қаржылық есептілік жөнінде тек қана оң көзқарастар айтылды.

Абибуллаева Э.Ш.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы,
1996 жылдың 11 қарашадасында берілген
аудитордың біліктілік куәлігінің № 000028

«КПМГ Аудит» ЖШС

Аудиторлық қызметпен айналысуға берілген мемлекеттік лицензия № 0000021, 2006 жылдың 6 желтоқсанында Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігімен берілген

Нигай А.Н.
Жарғы негізінде әрекет ететін «КПМГ Аудит»
ЖШС Генералды директоры

2011 жылдың 11 наурызы

	Ескертпе	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Пайыздық кірістер	4	90,303,963	73,475,473
Пайыздық шығыстар	4	(18,564,638)	(19,641,630)
Таза пайыздық кіріс		71,739,325	53,833,843
Комиссиялық кірістер	5	8,271,732	9,254,335
Комиссиялық шығыстар	6	(533,527)	(729,761)
Таза комиссиялық кіріс		7,738,205	8,524,574
Өзгерулері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын басқа да қаржы құралдарымен операциялардан болған таза зиян	7	(7,270,343)	(3,685,768)
Сату үшін қолда бар қаржы активтерімен операциялардан таза пайда	8	8,277,685	16,900,754
Қауымдасқан компаниялардан кіріс/(шығыстар)	22	139,361	(790,247)
Басқа да операциялық кірістер	9	4,009,832	2,460,022
Операциялық кірістер		84,634,065	77,243,178
Құнсызданудан болған зиянды қалпына келтіру/(құнсызданудан болған шығындар)	10	2,024,111	(10,666,595)
Банкноттар мен монеталарды шығару бойынша шығыстар	11	(4,222,748)	(3,336,740)
Басқа ұйымдарды қаржыландыру	12	(2,520,167)	(2,631,327)
Қызметкерлерге шығыстар	13	(9,550,110)	(9,120,245)
Амортизация және тозу		(1,779,584)	(1,749,402)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	14	(4,125,575)	(3,443,764)
Еншілес ұйымдардың шығуынан болған кіріс		-	180,000
Салық салынғанға дейінгі пайда		64,459,992	46,475,105
Табыс салығы бойынша шығыстар	15	(1,402,777)	(1,725,082)
Кезеңдегі пайда		63,057,215	44,750,023
Мыналарға есептелетін пайда:			
- Банк меншік иелеріне		62,728,357	44,012,304
- бақыланбайтын акционерлерге		328,858	737,719
Кезеңдегі пайда		63,057,215	44,750,023

5-76 беттердегі шоғырландырылған қаржылық есептілікті 2011 жылғы 11 наурызда Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы мақұлдады.

Г.А. Марченко мырза
Төраға

Н.Т.Шалғымбаева
Бас бухгалтер

Пайда және зиян туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі
 2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Жылдық пайда	63,057,215	44,750,023
Табыс салығын шегеріп тастағанда басқа да жиынтық кіріс		
Шетел валютасын және тазартылған қымбат металдарды қайта бағалаудан таза пайда	93,007,889	435,935,864
<i>Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв:</i>		
- әділ құнның таза өзгеруі	833,389	(10,190,808)
- пайданың немесе зиянның құрамына көшірілген құнсызданудан болған зиян	-	10,126,616
- пайданың немесе зиянның құрамына көшірілген әділ құнның таза өзгеруі	(8,277,685)	(16,900,754)
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау	-	(88,307)
Табыс салығын шегеріп тастағанда кезең ішіндегі басқа да жиынтық кіріс	85,563,593	418,882,611
Жыл ішіндегі барлық жиынтық кіріс	148,620,808	463,632,634
Мыналарға есептелетін барлық жиынтық кіріс:		
- Банк меншік иелеріне	148,279,582	462,887,958
- бакыланбайтын акционерлерге	341,226	744,676
Жыл ішіндегі барлық жиынтық кіріс	148,620,808	463,632,634

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс

	Ескертпе	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
АКТИВТЕР			
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	16	12,859,841	34,787,626
Алтын	17	450,214,406	371,258,998
Банктердегі және басқа да қаржылық институттардағы шоттар мен депозиттер	18	780,360,779	1,376,860,862
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	19	50,644	1,220,261
Кері «РЕПО» мәмілелері	20	465,807,648	586,451,722
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	21	3,149,717,950	1,799,391,017
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар		-	400,000
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	22	681,562	542,201
Негізгі қаражаттар және материалдық емес активтер	23	30,694,318	29,485,544
Ағымдағы салық активі		700,386	29,489
Кейінге қалдырылған салық активі		84,188	73,211
Басқа да активтер	24	6,784,095	7,624,919
Активтер, барлығы		4,897,955,817	4,208,125,850
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Айналыстағы ақша	25	1,306,496,601	1,048,045,523
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	26	992,971,564	1,353,735,461
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	19	4,331,404	2,494,822
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының ағымдық шоттары	27	123,427,766	121,589,299
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдық шоттары	28	203,470,122	134,497,784
Клиенттердің шоттары	29	470,409,169	322,173,670
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	30	886,424,403	463,183,949
Кепілдік беру қорларының резервтері	31	52,508,963	33,542,786
Ағымдағы табыс салығы бойынша кредиторлық берешек		20,506	900,601
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	15	918,216	684,581
Басқа да міндеттемелер	32	3,828,955	4,318,413
Барлық міндеттемелер		4,044,807,669	3,485,166,889
КАПИТАЛ			
Жарғылық капитал	33	20,000,000	20,000,000
Резервтік капитал	33	133,331,094	114,899,473
Жалпы банк тәуекелдерін жабуға арналған резерв	33	10,153,302	9,091,502
Негізгі қаражаттарды қайта бағалаудан болған резерв		15,210,315	15,234,730
Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв		1,110,145	8,566,809
Шетел валютасын және қымбат металдарды қайта бағалау резерві		613,929,080	520,921,191
Бөлінбеген пайда		54,652,412	29,824,682
Ұлттық Банктің меншік иелеріне тиесілі барлық капитал		848,386,348	718,538,387
Бақыламайтын акционерлердің үлесі		4,761,800	4,420,574
Барлық капитал		853,148,148	722,958,961
Барлық міндеттемелер және капитал		4,897,955,817	4,208,125,850

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Салық салынғанға дейінгі таза пайда және бақыламайтын акционерлердің үлесі	64,459,992	46,475,105
Мыналарды түзету:		
Амортизацияны және тозуды	2,525,171	2,489,438
(Құнсыздануды қалпына келтіру)/құнсызданудан болған шығындарды	(2,024,111)	10,666,595
Негізгі қаражаттардың және материалдық емес активтердің шығуынан болған шығынды	67,457	77,014
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконттың амортизациясын	13,464,234	8,992,968
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер бойынша сыйлықақы амортизациясын	26,099,892	1,716,154
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	4,280,760	1,274,561
Қауымдасқан компаниялардан (кіріс)/зиян	(139,361)	790,247
Еншілес компаниялардың шығуынан түскен кіріс	-	(180,000)
Операциялық активтер мен міндеттемелерде өзгерулерге дейінгі операциялық қызметтен ақша қаражатының ағыны	108,734,034	72,302,082
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азаюы		
Алтын	21,045,109	8,980,989
Банктер және басқа да қаржылық институттардағы шоттар мен депозиттер	(22,317,361)	(11,239,241)
Өзгеруі кезең ішіндегі пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін, әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	1,168,527	9,737,704
Кері «РЕПО» мәмілелері	120,644,074	(190,449,532)
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	(1,369,137,126)	(650,350,988)
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар	400,000	521,272
Басқа да активтер	777,838	(2,323,352)
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы/азаюы		
Айналыстағы ақша	258,451,078	60,975,632
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	(358,275,464)	378,601,325
Өзгеруі кезең ішіндегі пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін, әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	(2,509,852)	(3,357,245)
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдық шоттары	1,838,467	121,588,188
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдық шоттары	51,223,130	88,140,039
Клиенттердің шоттары	148,663,727	159,987,360
Кепілдік беру қорларының резервтері	16,809,555	14,880,397
Басқа да міндеттемелер	(446,904)	2,366,749
Табыс салығын төлегенге дейінгі операциялық қызметтен/те түскен таза ақша қаражаты (пайдалану)/түсімі	(1,022,931,168)	60,361,379

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Төленген табыс салығы	(2,731,111)	(890,724)
Операциялық қызметтен/те түскен таза ақша қаражаты (пайдалану)/түсімі	(1,025,662,279)	59,470,655
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(3,943,044)	(4,358,712)
Негізгі қаражаттарды және материалдық емес активтерді сатудан түсімдер	141,642	201,057
Инвестициялық қызметте ақша қаражаттарын пайдалану	(3,801,402)	(4,157,655)
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	3,295,485,087	1,446,647,459
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(2,885,708,867)	(1,288,421,304)
Еншілес ұйымдардың капиталына инвестициялау	-	399,601
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының түсімі	409,776,220	158,625,756
Ақша және оған теңестірілген қаражаттың таза азаюы/ұлғаюы	(619,687,461)	213,938,756
Валюта бағамдары өзгерісінің ақша қаражатының және оның баламаларының шамасына ықпалы	(24,391,657)	297,447,098
Кезең басындағы ақша қаражаты және оның баламалары	1,318,082,718	806,696,864
Кезең аяғындағы ақша қаражаты және оның баламалары	674,003,600	1,318,082,718

2010 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде төленген және алынған пайыздар сомасы тиісінше 18,574,325 мың теңге және 80,282,279 мың теңге.

2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде төленген және алынған пайыздар сомасы тиісінше 19,590,435 мың теңге және 64,735,986 мың теңге.

Ұлттық Банктің меншік иелеріне тиесілі капитал	Шетел									
	Жарғы-лық капитал	Резервтік капитал	Жалпы банктік тәуекелдерді жабуға арналған резерв	Негізгі қаражат-тарды қайта бағалаудан болған резерв	Сату үшін қолда бар инвестиция-ларды қайта бағалау резерві	валютасын және қымбат металдарды қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы	Бакыла-майтын акционер-лердің үлесі	Барлық капитал
мың теңге	20,000,000	86,384,133	6,320,981	15,376,637	25,538,712	84,985,327	17,044,639	255,650,429	3,456,297	259,106,726
2009 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	-	-	-	-	-	-	44,012,304	44,012,304	737,719	44,750,023
Барлық жиынтық кіріс	-	-	-	-	(10,197,777)	-	-	(10,197,777)	6,969	(10,190,808)
Кезеңдегі пайда	-	-	-	-	10,126,616	-	-	10,126,616	-	10,126,616
Басқа да жиынтық кіріс	-	-	-	-	(16,900,742)	-	-	(16,900,742)	(12)	(16,900,754)
Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	-	-	435,935,864	-	435,935,864	-	435,935,864
Пайданың немесе зиянның құрамына аударылған құнсызданудан болған зиян	-	-	-	(88,307)	-	-	-	(88,307)	-	(88,307)
Пайданың немесе зиянның құрамына аударылған сату үшін қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	(53,600)	-	-	53,600	-	-	-
Шетел валютасын және қымбат металдарды қайта бағалаудан түскен таза табыс	-	-	-	(141,907)	(16,971,903)	435,935,864	53,600	418,875,654	6,957	418,882,611
Негізгі қаражаттарды қайта бағалау	-	-	-	(141,907)	(16,971,903)	435,935,864	44,065,904	462,887,958	744,676	463,632,634
Негізгі қаражаттарды қайта бағалау резервін амортизациялау	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Басқа да барлық жиынтық кіріс	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кезеңдегі жиынтық кіріс, барлығы	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тікелей капиталдың құрамында көрсетілген меншік иелерімен операциялар	-	28,515,340	2,770,521	-	-	-	(31,285,861)	-	-	-
Резервтік қорды толықтыру	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Еншілес ұйымдардың акцияларының эмиссиясы	-	-	-	-	-	-	-	-	219,601	219,601
Меншік иелерімен операциялар, барлығы	-	28,515,340	2,770,521	-	-	-	(31,285,861)	-	219,601	219,601
2009 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	20,000,000	114,899,473	9,091,502	15,234,730	8,566,809	520,921,191	29,824,682	718,538,387	4,420,574	722,958,961

Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

Ұлттық Банктің меншік иелеріне тиесілі капитал

Жарғылық капитал	Резервтік капитал	Жалпы банктік тәуекелдерді жабуға арналған резерв	Негізгі қаражаттарды қайта бағалаудан болған резерв	Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау резерві	Шетел валютасын және тазартылған қымбат металдарды қайта бағалау резерві	Барлығы	Бақыламайтын акционерлердің үлесі	Барлық капитал
20,000,000	114,899,473	9,091,502	15,234,730	8,566,809	520,921,191	718,538,387	4,420,574	722,958,961
-	-	-	-	-	-	62,728,357	328,858	63,057,215
-	-	-	-	820,881	-	820,881	12,508	833,389
-	-	-	-	(8,277,545)	-	(8,277,545)	(140)	(8,277,685)
-	-	-	-	-	93,007,889	93,007,889	-	93,007,889
-	-	-	(24,415)	-	-	24,415	-	-
-	-	-	(24,415)	(7,456,664)	93,007,889	85,551,225	12,368	85,563,593
-	-	-	(24,415)	(7,456,664)	93,007,889	148,279,582	341,226	148,620,808
-	-	-	-	-	-	(18,431,621)	-	(18,431,621)
-	18,431,621	1,061,800	-	-	-	(19,493,421)	-	-
-	18,431,621	1,061,800	-	-	-	(37,925,042)	-	(18,431,621)
20,000,000	133,331,094	10,153,302	15,210,315	1,110,145	613,929,080	848,386,348	4,761,800	853,148,148

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық

Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

1 Негізгі ережелер

(а) Негізгі қызмет

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі, «Банк») қаржылық есептілігі және оның еншілес компанияларының (бұдан әрі, «Ұлттық Банк») қаржылық есептілігі кіреді.

Банк Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің 1993 жылғы 13 сәуірдегі № 2134-ХІІ Қаулысына сәйкес құрылған болатын. Осы Қаулыға сәйкес Қазақ КСР-інің Мемлекеттік Банкі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі болып аталды.

Банк негізгі мақсаты Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады. Негізгі мақсатты іске асыру үшін Банкке мынадай міндеттер жүктеледі: мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу; төлем жүйелерінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету; валюталық реттеуді және валюталық бақылауды жүзеге асыру; қаржы жүйесі тұрақтылығын қамтамасыз етуге ықпал жасау. Банк ақша базасы мен резервтерін басқару арқылы ақша және кредит саясатын жүзеге асырады, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Үкіметінің және басқа да мемлекеттік басқару органдарының банкі, қаржы консультанты мен агенті ретінде болады.

Банктің бас офісі мына мекен-жай бойынша тіркелген: Алматы қ., 050090, Көктем-3 шағын ауданы, 21 үй. 2010 және 2009 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ҚҰБ-нің Қазақстан Республикасында орналасқан 18 филиалы және 7 еншілес ұйымы бар.

Банктің барлық еншілес ұйымдары Қазақстанда тіркелген Негізгі еншілес компаниялар мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

Атауы	Құрылған жылы	Негізгі қызмет түрлері	Иелену үлесі, %	
			2010 ж.	2009 ж.
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Теңге Сарайы» РМК	1994	Монеталар шығару	100	100
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан Банкаралық Есеп айырысу Орталығы» РМК	1996	Электрондық ақша аударымдары	100	100
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Банктік Сервис Бюросы» РМК	1996	Бағдарламалық қамтамасыз етуге қызмет көрсету және әзірлеу	100	100
«Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ	1999	Жеке тұлғалардың салымдарына кепілдік беру	100	100
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Банкнот фабрикасы» РМК	2004	Банкнот шығару	100	100
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің «Q-BRO» резервтік орталығы» АҚ	2007	ҚҰБ АТ жүйесінің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету	100	100
«Мемлекеттік жинақтаушы зейнетақы қоры» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	1997	Қор салымшыларының зейнетақы активтерін басқару	90.01	90.01

1 Негізгі ережелер, жалғасы

(б) Қазақстан Республикасында қаржы-шаруашылық қызметін жүзеге асыру талаптары

Ұлттық Банктің қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше Қазақстанның экономикалық және қаржылық нарықтарына тән тәуекелдерге ұшырауы әбден мүмкін, ол нарықтық экономикамен дамып келе жатқан елдің сипаттамасын көрсетеді. Құқықтық жүйенің, салықтық жүйенің және заңнамалық базаның дамуы жалғасуда, алайда басқа да құқықтық және қаржылық кедергілермен қатар Қазақстанда қызметін жүзеге асыратын ұйымдар кездесетін мәселелерді ушықтыратын түрлі түсіндірулерге және жиі өзгерістерге ұшауы әбден мүмкін. Қоса беріліп отырған қаржылық есептілік Ұлттық Банк басшылығы бағасының қаржы-шаруашылық қызметін жүзеге асырудың орын алған талаптары Ұлттық Банктің қызметінің нәтижесіне және қаржылық жағдайына ықтимал ықпалын көрсетеді. Қаржы-шаруашылық қызметін жүзеге асыру талаптарын одан әрі дамыту басшылықтың бағасынан айырмасы болуы мүмкін.

2 Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары

(а) ХҚЕС сәйкестігі туралы мәлімдеме

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы № 2155 Қазақстан Республикасы Заңына сәйкес Банк Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын («ХҚЕС») ескере отырып Ұлттық Банк үшін бухгалтерлік есеп саясатын және әдістерін айқындайды.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Ұлттық Банктің қаржылық әл-ауқаты және қаржылық қызметінің нәтижелерін шынайы көрсету мақсатымен және Банктің Директорлар кеңесі 2006 жылғы 26 желтоқсанында мақұлдаған және 2010 жылдың әк мамырында толықтырылған орталық банктің тегіне сай дептабылатын Ұлттық Банктің есеп саясатына сәйкес дайындалды. Ұлттық Банктің есеп саясаты төменде сипатталған белгілі бір түрлендірулерді қоспағанда, Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі комитеті шығарған («ХҚЕСК») ХҚЕС және Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын түсіндіру жөніндегі комитет («ХҚЕСТК») шығарған Түсіндірулерге негізделген.

Алтын нарық құны бойынша ескеріледі. Нарық құны бойынша алтынды, сондай-ақ шетел валютасымен көрсетілген активтер мен міндеттемелерді қайта бағалаудан кірістер, басқа да жиынтық кіріс шоттарында тікелей көрсетілген. Қайта бағалаудан болған зияндар капитал құрамындағы басқа да жиынтық кіріс шоттарында танылған қайта бағалаудан бұрын жинақталған кірістен асатын сома шеңберіндегі пайда және зиян туралы шоғырландырылған есептілікте көрінеді.

Кепілдік берілген қорлардың резерві қатысушы банктерден алынған салымдарды және ҚҰБ шешімі бойынша пайда «Қазақстан Республикасындағы екінші деңгейдегі банктерге орналастырылған депозиттерді міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына (12.02.2009 жылғы жағдай бойынша өзгерістерін қоса алғанда) сәйкес бөлуді пайдалана отырып тікелей белгіленеді.

(б) Құнды анықтауға арналған база

Шоғырландырылған қаржылық есептілік алтынды, өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарын және сату үшін қолда бар, әділ құны бойынша көрсетілген қаржылық активтерді және қайта бағаланған құны бойынша көрсетілген үйлерді қоспағанда, нақты шығын бойынша есеп қағидатына сәйкес дайындалды.

(в) Функционалдық валюта және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы

Ұлттық Банктің функционалдық валютасы Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы болып табыла отырып, Ұлттық Банк жүргізетін операциялардың және оларға байланысты, оның қызметіне әсер ететін жағдайлардың көпшілігінің экономикалық мәнін барынша жақсы көрсететін Қазақстан теңгесі болып табылады.

2 Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары, жалғасы

(в) Функционалдық валюта және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы, жалғасы

Қазақстан теңгесі сондай-ақ осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері тұтас мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

(г) Кәсіби тұжырымдарды, есептік бағалауларды және кемшіліктерді пайдалану

Басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептілік ХҚЕС талаптарына сәйкес дайындау кезінде активтер мен міндеттемелері ұсынуға және шартты активтер мен міндеттемелері ашып көрсетуге қатысты бірқатар бағалаулар мен болжамдарды пайдаланады. Нақты нәтижелердің көрсетілген бағалаулардан айырмашылығы болуы мүмкін. Басшылықтың ойынша бұл шоғырландырылған қаржылық есепте кәсіби пайымдауларды немесе есептік бағалауды талап ететін маңызды салалар жоқ.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Бұдан әрі сипатталған есеп саясатының ережелерін Ұлттық Банктің кәсіпорындары осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде жүйелі түрде қолданылды.

(а) Шоғырландыру қағидаттары

(i) Еншілес кәсіпорындар

Банктің бақылауындағы компаниялар еншілес компаниялар болып табылады. Бақылау Банкте олардың қызметінен пайда алу мақсатында компаниялардың қаржылық және шаруашылық саясатын тікелей немесе Жанама айқындау мүмкіндігінің болуымен айқындалады. Еншілес компаниялардың қаржылық есептілігі көрсетілген бақылауды нақты белгілеген күннен бастап бақылауды нақты тоқтату күніне дейін шоғырландырылған қаржылық есептілікке кіргізіледі.

(ii) Қауымдасқан компаниялар

Қаржылық және шаруашылық саясатына Ұлттық Банк айтарлықтай ықпал ететін, бірақ Ұлттық Банк бақыламайтын компания қауымдасқан компания болып табылады. шоғырландырылған қаржылық есептілікке Ұлттық Банктің қауымдасқан компанияның пайдасындағы және зиянындағы көрсетілген айтарлықтай ықпалды нақты белгілеу күнінен бастап айтарлықтай ықпалды нақты тоқтату күніне дейін үлестік қатысу әдісі бойынша есептелген үлесі туралы деректер енеді. Қауымдасқан компанияның зиянындағы Ұлттық Банктің үлесі Ұлттық Банктің қауымдасқан компанияға қатысу үлесінен (ұзақ мерзімді кредиттерді қоса алғанда) асып кеткен жағдайда көрсетілген қатысу үлесі нөлге дейін азайтылады және Ұлттық Банктің осы қауымдасқан компанияға қатысты міндеттемелері болған жағдайды қоспағанда, кейінгі зияндарды көрсету тоқтатылады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(а) Бақыламайтын акционерлердің үлесі

(iii) Шоғырландыру барысында алынып тасталатын операциялар

Ұлттық Банктің қатысушылары арасындағы операциялар, осындай операциялар бойынша берешектердің қалдықтары, сондай-ақ көрсетілген операцияларды жасау барысында туындаған іске асырылмаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау барысында алынып тасталады. Қауымдасқан компаниялармен операциялардан түскен іске асырылмаған пайда Ұлттық Банктің осы компаниялардағы үлесіне тең шамаға дейін шоғырландырылған қаржылық есептіліктен алынып тасталады. Қауымдасқан компаниялармен операциялардан түскен іске асырылмаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептіліктен инвестициялар шотымен байланыстырыла отырып осы компанияға алынып тасталады. Іске асырылмаған зиян шоғырландырылған қаржылық есептіліктен құнсыздану белгілерінің пайда болу жағдайларын қоспағанда, пайда сияқты алынып тасталады.

(б) Бақыламайтын акционерлердің үлесі

Бақыламайтын акционерлердің үлесі Банкке тікелей немесе жанама есептелмейтін еншілес компаниядағы меншікті қаражатты білдіреді.

Бақыламайтын акционерлердің үлесі қаржылық жай-күй туралы шоғырландырылған есепте Банктің акционерлеріне есептелетін капиталдан бөлек капиталдың құрамында көрсетіледі. Пайданың немесе шығынның және жалпы жиынтық кірістің құрамындағы бақыландырылған акционерлердің үлесі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте бөлек баппен көрсетіледі.

(в) Алтын

Тазартылған алтын шоғырландырылған қаржылық есептілікте есепті күнгі нарықтық құны бойынша есептеледі. Нарықтық құн Лондон Қымбат Металдар Нарығы Қауымдастығы белгілеген таңертеңгі фиксинг негізінде белгіленеді. Алтынның нарықтық құны бойынша қайта бағалаудан кірістер басқа да жиынтық кіріс шоттарында көрсетіледі. Қайта бағалаудан шығыстар пайда және зияндар туралы шоғырландырылған есепте қайта бағалаудан бұрын жинақталған кірістен асатын, басқа жиынтық кіріс шоттарында танылған сома шегінде көрсетіледі.

(г) Шетел валютасындағы операциялар

Шетел валютасындағы операциялар Ұлттық Банк құрамына кіретін компаниялардың тиісті функционалдық валюталарына операцияларды жасау күні қолданылған валюта бағамдары бойынша аударылады. Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасымен көрсетілген ақша активтері мен міндеттемелер есепті күні қолданыстағы валюта бағамы бойынша функционалдық валюталға аударылады. Шетел валютасымен көрсетілген ақша активтерімен және міндеттемелермен операциялардан болған пайда немесе зиян кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы, тиімді ставка бойынша есептелген пайыздардың шамасына түзетілген амортизациялық құн және кезең ішіндегі төлемдер мен есепті кезеңнің аяғындағы жағдай бойынша валюталық бағаммен функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизациялық құн арасындағы айырманы білдіреді. Шетел валютасымен көрсетілген, әділ құн бойынша бағаланатын сенімсіз активтер мен міндеттемелер әділ құнды айқындаған күнгі қолданыстағы валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындаған бағамдық айырма басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Шетел валютасымен көрсетілген және нақты шығындар бойынша берілген сенімсіз активтер мен міндеттемелер операция жасау күні қолданыстағы валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(д) Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражатына және олардың баламаларына банктердегі қолма-қол банкноттар және монеталар, бос қалдықтар («ностро» түріндегі шоттар), сондай-ақ әділ құн өзгеруінің айтарлықтай тәуекеліне ұшырамайтын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан кем өтімділігі жоғары қаржы активтері кіреді.

(е) Қаржы құралдары

(i) Қаржы құралдарын жіктеу

Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары:

- негізінен жақын болашақта сату немесе сатып алу мақсатында сатып алынатын немесе туындайтын;

- бірлесіп басқарылатын және жақында ғана қысқа мерзімді перспективада пайда алу дәлелі бар болған сәйкестендірілген қаржы құралдары портфелінің бір бөлігі болып табылатын;

- туынды (хеджирлеу құралы ретінде құрылған және нақты пайдаланылатын туынды қаржы құралдарын қоспағанда) болып табылатын; не

- бастапқы тану кезінде өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатқа айқындалған болып табылатын қаржы активтерін немесе міндеттемелерін білдіреді.

Егер мынадай талаптардың бірі орындалса, Ұлттық Банк қаржы активтерін және міндеттемелерін кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатқа айқындайды:

- қаржы активтерді немесе міндеттемелерді басқару, оларды бағалау және ішкі есептерде көрсету әділ құн негізінде жүзеге асырылады;

- осындай тәсіл бухгалтерлік есепте өзгеше болуы мүмкін сәйкессіздіктердің әсер етуін толық немесе барынша жояды; немесе

- активтің немесе міндеттеменің құрамында, ағыны жоқ болған кезде шарт бойынша күтілуі мүмкін ақша қаражатының ағындарын айтарлықтай өзгертетін орнатылған туынды қаржы құралы бар болуы.

Саудаға арналған, оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары, сондай-ақ сатып алынған опциондық келісімшарттар шоғырландырылған қаржылық есептілікте актив ретінде көрсетіледі. Саудаға арналған, оң әділ құны бар барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ шығарылған опциондық келісімшарттар шоғырландырылған қаржылық есептілікте міндеттеме ретінде көрсетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(i) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Басшылық қаржы құралын бастапқы тану кезінде ол жатқызылатын санатты айқындайды. Бастапқы тану кезінде, өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылған туынды қаржы құралдары және қаржы құралдары өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатынан қайта жіктелмейді. Егер қаржы активтері кредиторді және дебиторлық берешекті айқындауға сәйкес келсе, олар өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылған туынды қаржы құралдары және қаржы құралдары өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатынан немесе сату үшін қолда бар активтер санатынан қайта жіктелуі мүмкін, егер компанияның осы активтерді болашақта немесе оларды өтеу мерзімі басталғанға дейін ұстап тұру ниеті және мүмкіндігі болса. Басқа да қаржы құралдары өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатынан қайта жіктелуі мүмкін, бірақ өте сирек жағдайларда. Жақын болашақта қайталанбауы мүмкін, әдеттен тыс жекелеген оқиғалар сирек жағдайлар болып табылады.

Кредиттер мен дебиторлық берешек белсенді қызмет ететін нарықта бағаланбайтын тұрақты немесе белгілі бір төлемді туынды емес қаржылық активтер болып табылады. Оларға жатпайтындар Ұлттық Банк оларды:

- жедел немесе ең жақын арада сатуға ниет білдірген;
- бастапқы тану кезінде, өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатта айқындаған;
- бастапқы тану кезінде сату үшін қолда бар санатына айқындаған; не
- Ұлттық Банк бастапқыда жүзеге асырылған барлық инвестицияларды кредиттің құнсыздануынан өзге себептермен өтей алмайтын.

Өтегенге дейін ұсталатын инвестициялар тұрақты немесе белгілі бір төлемді және өтеу мерзімі тұрақты туынды емес қаржылық активтер болып табылады. Ұлттық Банк оларды өтеу мерзіміне дейін ұстап тұра алады және осындай ниеті бар, оларға жатпайтындар:

- бастапқы тану кезінде Ұлттық Банк өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатта айқындаған;
- Ұлттық Банк сату үшін қолда бар санатына айқындаған; не
- кредиттер мен дебиторлық берешек анықтамасына сәйкес келетіндер.

Сату үшін қолда бар қаржы активтері сату үшін қолда бар санатында айқындалатын немесе кредиттер мен дебиторлық берешектің анықтамасына жатпайтын туынды қаржы құралдарын, өтегенге дейін ұсталатын инвестицияларды немесе пайда немесе өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарын білдіреді.

(ii) Қаржы құралдарын шоғырландырылған қаржылық есептілікте тану

Ұлттық Банк мәні көрсетілген қаржы құралдары болып табылатын шарттық қарым-қатынастарға орнатқанда қаржы активтері мен міндеттемелері қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Қаржы активтерін стандартты сатып алудың барлық жағдайлары мәміле жасау көрсетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(e) Қаржы құралдары, жалғасы

(iii) Қаржы құралдарының құнын бағалау

Қаржы активі немесе міндеттеме бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады және өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активі немесе міндеттеме жағдайында, қаржы активін немесе міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты мәмілелер бойынша шығындар.

Активтер болып табылатын туынды қаржы құралдарын қоса алғанда, қаржы құралдарын бастапқы танудан кейін:

- тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешектерді;

- тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланатын, өтегенге дейін ұсталатын инвестицияларды;

- белсенді жұмыс істейтін нарықта нарықтық баға белгілеуі жоқ және әділ құнын жеткілікті дәрежеде сеніммен айқындауға болмайтын үлестік құралдарға инвестицияларды қоспағанда, сату немесе өзге де шығару нәтижесінде келтірілуі мүмкін мәмілелер бойынша қандай да болмасын шығынды шегерместен олардың әділ құны бойынша бағаланады. Осындай құралдар шоғырландырылған қаржылық есептілікте нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелерін және әділ құны бойынша көрсетілген қаржы активін аудару тануды тоқтату критерийлеріне сәйкес келмеген кезде туындаған қаржы міндеттемелерін қоспағанда, барлық қаржы міндеттемелері амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің амортизацияланған құны актив немесе міндеттеме бастапқы тану кезінде бастапқы таун құны мен өтеу кезіндегі құн арасындағы айырманың жинақталған амортизацияның өлшеміне түзетілген берешектің, тиімді пайыздық ставканы пайдалана отырып айқындалған негізі сомасының төлемін шегере отырып, сондай-ақ құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып бағаланған құнды білдіреді. Сыйақылардың және дисконттардың шамасы, сондай-ақ мәмілелер бойынша шығындар сомасы тиісті құралдың баланстық құнына кіреді және тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып амортизацияланады.

(iv) Әділ құны бойынша бағалау қағидаты

Әділ құн актив құнды айқындау күнгі жағдай бойынша жақсы хабардар болған, осы мәмілені шын мәнінде жасауға ниетті, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасында айырбасталатын (немесе міндеттеме өтелетін) құнды білдіреді.

Ұлттық Банк, қаншалықты мүмкін болуына қарай, құралдың әділ құнын осы құралдың баға белгілеуінің активтік нарықта пайдалана отырып бағалайды. Егер баға белгілеулерге оңай қол жеткізілген және нарықтың тәуелсіз қатысушылары арасындағы нақты және жүйелі мәмілелерді көрсеткен жағдайда нарық активті болып танылады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(iv) Әділ құны бойынша бағалау қағидаты, жалғасы

Егер нарық қаржы құралы үшін активтік болып табылмаған жағдайда, Ұлттық Банк әділ құнды бағалау әдістерін пайдалана отырып айқындайды. Бағалау әдістеріне жақсы хабардар болған, осы мәмілені шын мәнінде жасауға ниетті, бір-бірінен тәуелсіз тараптар (олар болған жағдайда) арасында жақын арада жасалған мәмілелерге қатысты ақпаратты, мәні бойынша ұқсас құралдардың әділ құнына сілтемелерді, ақша қаражатының дисконтталған ағындарын талдауды, сондай-ақ опциондардың құнын бағалау моделін пайдалану кіреді. Іріктелген бағалау әдістерінде нарықтық деректер барынша пайдаланылады, Ұлттық Банк үшін ерекше бағалауларды барынша аз дәрежеде негізге алынады, нарықтың қатысушылары баға құру кезінде назарға алуы мүмкін барлық факторлар кіреді, сондай-ақ экономикада қабылданған, қаржы құралдарының бағасын құруға арналған тәсілдерге сәйкес келеді. Бағалау әдістерінде пайдаланылатын деректер нарықтағы болжанатын ахуалды және қаржы құралдарына тән тәуекелдер мен кірістілік факторларын бағалауды барабар көрсетеді.

Бастапқы тану кезіне қаржы құралының әділ құнының жақсы растамасы мәміленің бағасы болып табылады, яғни құралдың әділ құны нарықта сол уақытта сол құралмен жасалған (қандай да болмасын түрлендірусіз немесе өзгертусіз), оларға қатысты деректерге қолжетімді немесе әділ құн пайдаланылатын айнымалыларға тек ақпаратқа қолжетімді болатын нарықтың деректері ғана кіретін бағалау әдісіне негізделген мәмілемен салыстыру арқылы расталатын жағдайларды қоспағанда, төленген немесе алынған өтеудің әділ құны. Егер мәміле бағасы бастапқы тану кезіне қаржы құралының әділ құнының жақсы растамасын білдіретін болса, қаржы құралы бастапқыда мәміленің бағасы негізінде бағаланады және осы баға мен бастапқыда бағалау моделін пайдалану нәтижесінде алынған құн арасында туындаған кез келген айырма нәтижесінде қаржы құралының айналыс кезенді ішінде, бірақ бағалау қолжетімді нарықтық деректермен расталған сәттен немесе мәміле жабылған сәттен кешіктірілмей пайда немесе шығын құрамында тиісті түрде көрсетіледі.

Активтер мен ұзақ позициялар сұраныстың бағалары негізінде бағаланады; міндеттемелер мен қысқа позициялар ұсыныстың бағалары негізінде бағаланады. Егер Ұлттық Банкте өзара өтейтін позициялар бар болса, осындай позицияларды бағалау үшін нарықтық орта бағалар пайдаланылады және сұраныстың немесе ұсыныстың бағасына дейін түзету нақты жағдайға сәйкес таза ашық позицияға қатысты ғана жүзеге асырылады. Әділ құн құралға қатысты кредиттік тәуекелді көрсетеді және Ұлттық Банктің құрамына кіретін компанияның және, егер қажет болса, қарсы агенттің кредиттік тәуекелін есепке алуға арналған түзету кіреді. Әділ құнның модельдерді пайдалана отырып алынған бағалаулары, егер Ұлттық Банк нарықтың үшінші тарап болып табылатын қатысушысы оларды мәміле жасау кезінде баға құру үшін ескере алады деп болжаса, өтімділік тәуекелі немесе анық болмау факторлары сияқты кез келген басқа факторларға қатысты түзетіледі.

(v) Кейінгі бағалау кезінде туындайтын пайда және зиян

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің әділ құны өзгерген кезде туындайтын пайда немесе зиян былайша көрсетіледі:

- өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатта жіктелген қаржы құралы бойынша пайда немесе зиян пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі;

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(v) Кейінгі бағалау кезінде туындайтын пайда және зиян, жалғасы

- сату үшін қолда бар қаржы активі бойынша пайда немесе зиян активті тану тоқтатылған, бұрын капитал құрамында көрсетілген жинақталған пайдалар немесе зияндар пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған сәтке дейін капитал құрамында жиынтық кіріс ретінде (сату үшін қолда бар борыштық қаржы құралдары бойынша шетел валютасындағы қалдықтарды аударудан болған құнсызданудан және пайда немесе зияннан болған зияндарды қоспағанда) көрсетіледі. Сату үшін қолда бар қаржы активі бойынша пайыздық кірістер туындаған сәтінде тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Амортизацияланған құн бойынша көрсетілген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша пайда немесе зиян қаржы активін немесе міндеттемені тану немесе құнсыздануы тоқтатылған жағдайда, сондай-ақ тиісті кірістер мен шығыстарды есептеу барысында пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

(vi) Тануды тоқтату

Ұлттық Банк қаржы активін тануды ол осы қаржы активі бойынша ақша қаражаты ағындарына шартта көзделген құқығын жоғалтқан кезде не ол қаржы активін осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер және пайдалар іс жүзінде басқа тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде берген немесе Ұлттық Банк осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалардың айтарлықтай бөлігін өткізбеген және сол сияқты сақтамаған, бірақ қаржы активін бақылауды сақтамаған кезде жоғалтады. Тануды тоқтатуға арналған талаптар сақталатын, өткізілетін қаржы активтеріндегі Ұлттық Банк құрған немесе ол үшін сақталған кез келген қатысу үлесі қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте бөлек актив немесе міндеттеме ретінде танылады. Ұлттық Банк қаржы міндеттемесін тануды ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалып жатқан, жойылған немесе тоқтатылған кезде тоқтатады.

Ұлттық Банк талаптары бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған активтерді өткізетін мәміле жасайды, бірақ бұл ретте өткізілген активтерді меншіктеу құқығынан туындайтын тәуекелдер мен пайдалардың барлығы немесе бір бөлігі өзінде сақтайды. Барлық немесе шын мәнінде барлық тәуекелдер мен пайдаларды сақтау кезінде Ұлттық Банк өткізілген активтерді тануды тоқтатпайды.

Ұлттық Банк қаржы активін меншіктеу құқығынан туындайтын тәуекелдер мен пайдаларды талаптары бойынша өзінде сақтамайтын, сонымен бірге өткізбейтін мәмілелер жасау кезінде, егер Ұлттық Банк осы активті басқаруды жоғалтса, осы активті тану тоқтатылады.

Егер өткізу кезінде Ұлттық Банк оларды бақылауды өзінде қалдырса, ол активті Ұлттық Банктің актив құнының өзгерісіне ұшырау дәрежесі ретінде айқындалатын активке қатысуын сақтайтындай деңгейде тануды жалғастырады.

Егер Ұлттық Банк меншікті борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталады және міндеттеменің баланстық құны және төленген өтемақы арасындағы айырма міндеттемені өтеуден түскен пайда мен зиян құрамына кіреді.

Ұлттық Банк өтеу үшін үмітсіз деп танылаған активтерді есептен шығарады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(e) Қаржы құралдары, жалғасы

(vii) Кері «репо» мәмілелері

Кері сату міндеттемесімен (кері «репо» мәмілелері) сатып алу туралы келісімдер шеңберінде сатып алынған, кері «репо» мәмілелері бойынша дебиторлық берешектің құрамына енгізілген бағалы қағаздар жағдайға қарай, банктерге берілген кредиттер мен аванстар немесе клиенттерге берілген кредиттер құрамында көрсетіледі. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасы арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді пайыздық ставка әдісі пайдаланыла отырып «репо» мәмілесін қолданылу кезеңіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Егер Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер шеңберінде сатып алынған активтер үшінші тұлғаларға сатылса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі сатуға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(viii) Туынды қаржы құралдары

Туынды қаржы құралдарына «своп» мәмілелері, мерзімді және фьючерс мәмілелері «spot» мәмілелері және пайыздық ставкаларға арналған опциондар, шетел валютасы, қымбат металдар және бағалы қағаздар, сондай-ақ жоғарыда аталған құралдардың кез келген әдістері кіреді.

Туынды қаржы құралдар бастапқыда мәміле жасау күнгі әділ құны бойынша көрсетіледі және нәтижесінде әділ құны бойынша қайта бағаланады. Барлық туынды қаржы құралдары, егер олардың әділ құны оң болып табылса, активтер ретінде көрсетіледі, егер олардың әділ құны теріс болып табылса, міндеттемелер ретінде көрсетіледі.

Туынды қаржы құралдарының әділ құнының өзгерістері жедел пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Туынды қаржы құралдары басқа шарттың қатынасқа («негізгі шарт») кіріктірілуі мүмкін. Кіріктірілген туынды қаржы құралдары негізгі шарттан бөлініп алынады және, егер кіріктірілген туынды қаржы құралдарының экономикалық сипаттамалары және тәуекелдері негізгі шарттың экономикалық сипаттамаларымен және тәуекелдерімен тығыз байланыста болмаған жағдайда ғана, кіріктірілген туынды қаржы құралдарының талаптары сияқты талаптары бар бөлек құрал туынды құралдардың анықтамасына сәйкес келсе және егер осы құрамдас құрал өзгерісі кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланбаған жағдайда, шоғырландырылған қаржылық есептілікте дербес туынды қаржы құралдары ретінде көрсетіледі. Өзгерісі кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелеріне кіріктірілген туынды қаржы құралдары негізгі шарттан бөлініп алынбайды.

Ұлттық Банктің тәуекелдерді хеджирлеу мақсатында туынды қаржы құралдарымен сауда операцияларын жүзеге асыратынына қарамастан, көрсетілген операциялар хеджирлеу операцияларын есепке алу ережелерін қолдануға арналған критерийлерге сәйкес келмейді.

(ix) Қаржы активтерін және міндеттемелерін өзара есепке алу

Ұлттық Банктің қаржы активтері мен міндеттемелері өзара есепке алынады және, егер бұл үшін заңды негіз болған және тараптардың берешекті өзара есепке алу арқылы реттеуге немесе активті өткізуге және бір мезгілде міндеттемені орындау ниеті болған жағдайда қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ж) Айналыстағы ақша

Айналыстағы ақша олардың номиналдық құны бойынша қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Айналыстағы ақшаны Банк екінші деңгейдегі банктерге берген кездегі міндеттеме ретінде есепке алынады. Резервтік қордағы банкноттар мен монеталар айналыстағы ақша құрамына кіргізілген жоқ.

Банкноттар мен монеталар шығару шығыстарына күзет, тасымалдау, сақтандыру бойынша шығыстар және басқа шығыстар кіреді. Банкноттар мен монеталар шығару шығыстары олардың резервтік қорда есептелуіне қарай танылады және пайда және зиян туралы шоғырландырылған есепте бөлек бапта көрсетіледі.

(з) Кепілдік қорларының резервтері

«Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерді міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына (2009 жылғы 12 ақпандағы өзгерістерімен және толықтыруларымен қоса) сәйкес ҚҰБ-нің еншілес ұйымы «Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ қатысушы банк мәжбүрлеп таратылған жағдайда қатысушы банктер салымшыларына белгілі дәрежеге дейін сомаларды қайтарып беруге міндетті. Ұлттық Банк депозиттерге кепілдік беру жоспарына қатысатын банктің жарнасын жинақтау мақсатында кепілдік қорлары резервтерін құрайды. Ұлттық Банктің есеп саясатына сәйкес кепілдік беру қорларының резервтері қатысушы банктердің жинақталған жарналарынан құралады.

(и) Сенім білдірілген активтер

Ұлттық Банк кастодиандық қызмет көрсетеді, нәтижесіне үшінші тараптардың атынан активтерді иеленеді. Осы активтер және олар бойынша кірістер шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілмейді, себебі бұл активтер Ұлттық Банкке тиесілі емес. Қызметтің осы түрінен алынатын комиссиялық сыйақылар және пайда және зиян құрамында комиссиялық кірістер құрамында берілген.

(к) Негізгі қаражаттар

(i) Меншікті активтер

Негізгі құрал-жабдықтар объектілері шоғырландырылған қаржылық есептілікте бұдан әрі сипатталғандай, қайта бағаланған құны бойынша көрсетілетін үйлер мен ғимараттарды қоспағанда, құнсызданудан жинақталған амортизация мен шығындар шегеріле отырып, нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі құрал-жабдықтар объектілері әртүрлі тиімді пайдалану мерзімі бар бірнеше компоненттен тұрған жағдайда, осындай компоненттер негізгі құрал-жабдықтардың бөлек объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Қайта бағалау

Үйлер тұрақты негізде қайта бағалануы тиіс. Қайта бағалау кезеңділігі қайта бағалануы тиіс негізгі құрал-жабдықтардың әділ құнының өзгеруіне қатысты болады. «Үйлер мен ғимараттар» санатына жатқызылған үйлердің құнын бағалау нәтижесіндегі ұлғаю, көрсетілген объектілердің құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы төмендеуді өтеу болған жағдайларды қоспағанда, пайда немесе зиян құрамында көрсетілген басқа да жиынтық табыстың құрамында көрсетіледі. Осы жағдайда қайта бағалау нәтижесі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі. «Үйлер мен ғимараттар» санатына жатқызылған үйлердің құнын бағалау нәтижесіндегі төмендеу, көрсетілген объектілердің құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы ұлғаюды есептен шығару жүргізілген жағдайларды қоспағанда, басқа да жиынтық табыстың құрамында көрсетілген басқа да жиынтық табыстың құрамында көрсетіледі. Осы жағдайда қайта бағалау нәтижесі басқа да жиынтық табыстың құрамында көрсетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(к) Негізгі қаражаттар, жалғасы

(iii) Амортизация

Негізгі құрал-жабдықтар бойынша амортизация олардың тиімді пайдаланудың болжанған мерзім ішінде тозуды біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Банкноттар мен монеталар шығару үшін «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Банкнот фабрикасы» РМК және «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» РМК пайдаланатын жабдықтың амортизациясы күтіліп отырған өнімділік негізінде өнім өндіру бірліктерінің әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық жүргізу тәсілімен тұрғызылған негізгі құрал-жабдықтар үшін объектіні салу аяқталған және ол пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді. Негізгі құрал-жабдықтардың әртүрлі объектілерінің тиімді пайдалану мерзімі мыналай түрде берілуі мүмкін:

• Үйлер мен ғимараттар	7 жылдан 40 жылға дейін
• Жиһаз және жабдық	3 жылдан 10 жылға дейін
• Компьютер жабдығы	3 жылдан 5 жылға дейін
• Көлік құралдары	5 жылдан 25 жылға дейін
• Материалдық емес активтер	1 жылдан 10 жылға дейін

(л) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте қайта бағалау құны бойынша көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуге арналған лицензияларды сатып алу және оны өндіру шығындары тиісті материалдық емес активтің құнына капиталдандырылады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация олардың тиімді пайдаланудың болжанған мерзім ішінде тозуды біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі. Материалдық емес активтердің тиімді пайдалану мерзімдері 1 жылдан 10 жылға дейін өзгеріп отырады.

(м) Активтердің құнсыздануы

(i) Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері негізінен кредиттерден және басқа да дебиторлық берешектен (бұдан әрі кредиттер мен дебиторлық берешек) тұрады. Ұлттық Банк ықтимал құнсыздануды айқындау мақсатында кредиттер мен дебиторлық берешек тұрақты түрде бағалайды. Кредиттер мен дебиторлық берешек құнсызданады және кредиттер мен дебиторлық берешек бастапқы танудан кейін болған бір немесе бірнеше оқиғалардың нәтижесінде құнсызданудың объективті дәлелдемесі болған жағдайда ғана және көрсетілген оқиға (немесе оқиғалар) жеткілікті дәрежеде сенімді бағалау мүмкін болатын амортизациялық құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері бойынша ақша қаражатының болжанатын болашақтағы ағынына ықпалы болған жағдайда ғана орын алады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(м) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

(i) Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері, жалғасы

Қаржы активтері құнсыздануының объективті дәлелдемесіне міндеттемелерді орындамау (дефолт) немесе заемшының төлемдерді кешіктіруі, заемшының шарт бойынша міндеттемелерін немесе шарттың талаптарын бұзуы, талаптармен несиені Ұлттық Банк кез келген басқа жағдайда қарамайтын қайта құрылымдау, заемшының немесе эмитенттің ықтимал банкроттық белгілері, бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жойылуы, қамтамасыз ету құнының төмендеуі немесе топқа кіретін заемшылардың төлем қабілетінің нашарлауы немесе көрсетілген топқа кіретін заемшылардың міндеттемелерін орындамауымен (дефолт) түзетілетін экономикалық жағдайлардың өзгеруі сияқты активтер тобына жататын қадағалауға болатын басқа да деректер кіреді.

Ұлттық Банк алдымен құнсызданудың объективті дәлелдемелерінің болуын өз алдына айтарлықтай болып табылатын кредиттер мен дебиторлық берешек бойынша жеке-жеке және өз алдына айтарлықтай болып табылмайтын кредиттер мен дебиторлық берешек бойынша жеке-жеке немесе ұжымдық түрде бағалайды. Егер Ұлттық Банк жеке-жеке бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешек бойынша құнсызданудың объективті дәлелдемелерінің жоқ екенін, айтарлықтай немесе айтарлықтай емес екенін айқындаса, олар ұқсас сипаттағы кредит тәуекелі бар кредиттер мен дебиторлық берешек тобына кіргізіледі және құнсыздануы ұжымдық түрде бағаланады. Құнсыздануы жеке-жеке бағаланатын, олар бойынша құнсызданудан зиян туындайтын немесе туындай беретін кредиттер мен дебиторлық берешек құнсыздануы ұжымдық түрде айқындалатын бағалауға кіргізілмейді.

Кредит немесе дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан зиян шегудің объективті дәлелдемесі болған жағдайда, зиян сомасы кредиттің немесе дебиторлық берешектің баланстық құны мен кредит немесе дебиторлық берешек бойынша тиімді пайыздық ставканы пайдаланыла отырып дисконтталған өтелетін кепілдік және қамтамасыз ету құнын қоса алғанда, болашақта болжанатын ақша қаражаты ағындарының ағымдағы сәтке келтірілген құны арасындағы айырма ретінде өлшенеді. Ақша қаражатының ағындары жасалған шарттардың талаптарына және ағымдағы экономикалық жағдайды көрсететін қолда бар тиісті ақпарат негізінде түзетілген зиян шегудің тарихи тәжірибесіне сәйкес ақша қаражатының болжамды ағындарын айқындау үшін негіз болып табылады.

Бірқатар жағдайларда кредит мен дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан болған зиян сомасын айқындау үшін қажетті, қолда бар ақпарат шектеулі болуы немесе ағымдағы талаптарға және жағдайларға сәйкес келмеуі мүмкін. Мұндай жағдай заемшы қаржы қиындықтарын бастан кешірген, ал осындай заемшыларға қатысты қол жетерлік ақпарат көлемі шектеулі болған кезде орын алуы мүмкін. Мұндай жағдайларда Ұлттық Банк құнсызданудан болған зиян сомасын айқындау үшін өз тәжірибесін және пайымдауларын пайдаланады.

Кредиттер мен дебиторлық берешектің құнсызданудан болған барлық зиян пайда және зиян құрамында көрсетіледі және егер өтелетін құнның кейіннен өсуі құнсызданудан болған зияндарды танығаннан кейін болған оқиғаға объективті байланысты болуы мүмкін жағдайда ғана қалпына келтірілуі тиіс.

Егер кредит бойынша берешекті өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда, кредит кредиттің құнсыздануға арналған тиісті резерв есебінен есептен шығарылады. Осындай кредиттер (және кредиттердің құнсыздануға арналған кез келген тиісті резервтер) басшылық қаржы активтері бойынша берешекті өндіріп алу мүмкін еместігін айқындағаннан және қаржы активтері бойынша берешекті өндіріп алу жөніндегі барлық қажетті рәсімдер аяқталғаннан кейін есептен шығарылады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(м) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

(ii) Нақты шығындар бойынша көрсетілетін қаржы активтері

Нақты шығындар бойынша көрсетілетін қаржы активтеріне сату үшін қолда бар инвестициялардың құрамына кіргізілген баға белгіленбейтін үлестік құралдар кіреді, олардың әділ құнын жеткілікті дәрежеде сенімді айқындау мүмкін болмағандықтан олар әділ құны бойынша көрсетілмейді. Осындай инвестициялардың құнсыздануының объективті белгілері болған жағдайда құнсызданудан болған зиян инвестициялардың баланстық құны мен осындай қаржы активтері бойынша пайданың ағымдағы нарықтық нормасын пайдалана отырып дисконтталған ақша қаражатының болашақта болжанатын ағынының ағымдағы сәтке сәйкес келтірілген құны арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Көрсетілген инвестициялардың құнсыздануынан болған барлық зиян пайда және зиян туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі және қалпына келтірілмейді.

(iii) Сату үшін қолда бар қаржы активтері

Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зиян басқа да жиынтық табыстың құрамында танылған, жинақталған зиянды қайта жіктелген түзету ретінде пайда немесе зиян құрамына аудару арқылы танылады. Басқа да жиынтық табыстың құрамынан пайда немесе зиян құрамына қайта жіктелетін зиян негізгі сома мен амортизацияның кез келген төлемдері шегерілген сатып алу құны және бұрын пайда немесе зиян құрамында танылған құнсызданудан болған зиян шегерілген ағымдағы әділ құн арасындағы айырманы білдіреді. Құнсыздануға арналған, ақшаның уақытша құнына жататын резервтің өзгерісі пайыздық табыстың компоненті ретінде көрсетіледі.

Сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағазға инвестицияның әділ құнының осы бағалы қағаз бойынша нақты шығыннан төмен құнға дейін айтарлықтай немесе ұзақ төмендеуі құнсызданудың объективті растамасы болып табылады.

Егер келесі кезеңде сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздың әділ құны өскен және ұлғаю құнсызданудан болған зиян пайда немесе зиян құрамында танылғаннан кейін болған оқиғаға объективті байланысты болуы мүмкін болған жағдайда, құнсызданудан болған зиян және қалпына келтірілген өлшем пайда немесе зиян құрамында танылады. Алайда сату үшін қолда бар, құнсызданған үлестік бағалы қағаздың әділ құнын кез келген келесі қалпына келтіру басқа да жиынтық табыстың құрамында танылады.

(iv) Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырылған салықтардан өзге, басқа да қаржылық емес активтер әрбір есептік күнгі жағдай бойынша құнсыздану белгілерінің болуына бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны сату бойынша шығыстарды және пайдаланудан құндылықтарды шегергендегі әділ құнынан неғұрлым үлкен шама болып табылады. Пайдаланудан құндылықтарды айқындау кезінде ақша қаражатының болжанатын болашақ ағындары салық салғанға дейінгі дисконттау ставкаларын пайдалана отырып олардың бағалау күнгі құнына сәйкестендірілген құнына дисконтталады, ол ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және осы активке тән тәуекелдерді көрсетеді. Ақша қаражаты ағыны басым болмайтын, басқа активтермен басым болатын белгілі бір дәрежеде ақша қаражатынан тәуелді емес актив үшін өтеу құны актив жатқызылатын ақша қаражаты басым актив немесе активтер тобы бойынша айқындалады. Құнсызданудан болған зиян ақша қаражатынан басым активтің немесе активтер тобының қалпына келтірілген баланстық құны оның өтелетін құнынан артық болған кезде танылады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(м) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

(iv) Қаржылық емес активтер, жалғасы

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық зиян пайда және зиян туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі және өтелетін құнды айқындау кезінде пайдаланылатын бағаларда өзгерістер болған жағдайда ғана қалпына келтірілуі тиіс. Активтің құнсыздануынан болған кез келген зиян, егер құнсызданудан болған зиян шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмесе, қалыптасуы мүмкін осындай баланстық құннан (амортизация және тозу шегерілгенде) аспайтын активтің қалпына келтірілген баланстық құны көлемінде қалпына келтірілуі тиіс.

(н) Резервтер

Резерв қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте Ұлттық Банкте болған оқиға нәтижесінде заңды немесе негізделген міндеттеме туындаған және осы міндеттемені орындау үшін қаражат аудару талап ету мүмкіндігі болған жағдайда көрсетіледі. Егер осындай міндеттеменің сомасы едәуір болса, онда резервтер салық салуға дейінгі ақшаның уақытша құнын нарықтық бағалаудың және қолданылатын болса, осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін дисконттау ставкасын пайдалана отырып ақша қаражатының болжанып отырған болашақ ағындарын дисконттау арқылы айқындалады.

(о) Салық салу

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Банк пайдаға салынатын салықтан және қосымша құн салығын төлеуден босатылған.

Банктің еншілес және қауымдасқан ұйымдары салықтардың барлық түрі бойынша төлеушілер болып табылады.

Пайдаға салынатын салық ағымдағы және кейінге қалдырылған салық сомасынан тұрады. Табыс салығы басқа да жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе тиісінше басқа да жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей капиталдың құрамында көрсетілетін меншікті қаражат шоттарында тікелей көрсетілетін меншік иелерімен жүргізілген операцияларға қатысты сомаларды қоспағанда пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы есепті күнгі жағдай бойынша қолданылған, пайдаға салынатын салық ставкаларын, сондай-ақ өткен есепті кезеңдегі табыс салығының сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелердің сомалары ескеріле отырып, есепті кезеңдегі салық салынатын пайданың болжанып отырған мөлшері негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің оларды шоғырландырылған қаржылық есептікте көрсету мақсаты үшін айқындалатын баланстық құны және олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық мынадай уақытша айырмаларға қатысты танылмайды: гудвилдің шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетуге байланысты және салық салынатын базаны азайтатын айырмалар; бастапқы көрсету фактілері бухгалтерлік және сол сияқты салық салынатын пайдаға әсер етпейтін активтер мен міндеттемелерге қатысты айырмалар; сондай-ақ еншілес компанияларға байланысты уақытша айырмалар, негізгі компанияның көрсетілген айырмаларды іске асыру уақытын бақылауға мүмкіндігі болған және осы уақытша айырмалардың көз жетерлік іске асырылмауына сенімділік болған жағдайда. Кейінге қалдырылған салықтың өлшемі болашақта, уақытша айырмаларды қалпына келтіру кезінде қолданылатын салық ставкалары негізінде, есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе іс жүзінде қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып айқындалады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(o) Салық салу, жалғасы

Кейінге қалдырылған салық жөніндегі талаптар болашақта уақытша айырмаларды, салықтар бойынша қабылданбаған шығыстарды және пайдаланылмаған салық жеңілдіктерін жабу үшін жеткілікті болатын салық салынатын пайда алу мүмкіндігі болатындай мөлшерде көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық жөніндегі талаптардың мөлшері салық талаптарын іске асырудан тиісті пайда алу мүмкіндігінің енді болмайтындай мөлшерде азайтылады.

(п) Кірістер мен шығыстарды шоғырландырылған қаржылық есептілікте тану

Пайыздық кірістер және шығыстар пайда немесе зиян құрамында тиімді пайыздық ставка әдісі қолданыла отырып көрсетіледі.

Өзгерулері кезең ішіндегі табыс пен шығын құрамында көрсетілетін әділетті күн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар бойынша дисконта және сыйақы есептеу өзгерулері кезең ішіндегі табыс пен шығын құрамында көрсетілетін әділетті күн бойынша бағаланатын қаржылық құралдардан шығындарды шегергендегі табыс болып танылады.

Кредиттерді ұйымдастыру үшін комиссиялар, кредиттерге қызмет көрсету үшін комиссиялар және кредиттер бойынша жалпы кірістіліктің ажырамас бөлігі ретінде қарастырылатын басқа да комиссиялар, сондай-ақ мәмілелер бойынша тиісті шығындар болашақ кезеңдердің кірістері ретінде көрсетіледі және тиімді пайыздық ставка әдісі пайдаланыла отырып қаржы құралдарын қолданудың болжанған мерзімі ішінде пайыздық кірістер ретінде амортизацияланады.

Басқа да комиссиялар, сондай-ақ басқа да кірістер және шығыстар тиісті қызмет көрсетілген күні пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

(р) Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент Ұлттық Банктің коммерциялық қызметке тартылған компоненті, осы қызметтен ол пайда алады не зиян (Ұлттық Банктің басқа да компоненттерімен операцияларға қатысты пайданы және зиянды қоса алғанда) шегеді, оның қызметінің нәтижесін операциялық шешімдерді қабылдау үшін жауапты тұлға сегменттер арасындағы ресурстарды бөлу кезінде және олардың қызметінің қаржылық нәтижелерін бағалау кезінде тұрақты талдайды және оған қатысты қаржы ақпараты қол жетімді болады.

(с) Салыстырмалы деректерді ұсыну

Келесі деректер 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте келтірілген болатын:

- 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасы ХВҚ-нан 79,689,826 мың теңге көлемінде алған заем алудың айырықша құқықтарын қосымша үлестіру банктер мен басқа да қаржылық институттардағы депозиттер мен шоттарда ескерілген болатын. 79,689,826 мың теңге көлеміндегі сәйкес міндеттемелер сомасы банктер мен басқа да қаржылық институттардың қаражаттарында ескерілді.
- 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚР Ұлттық қорының 44,921,669 мың теңге көлеміндегі басқару астындағы активтері банктер мен басқа да қаржылық институттардағы депозиттер мен шоттарда ескерілген болатын, сәйкес сома Қазақстан Республикасының Ұлттық қорының ағымдық шоттарында ескерілді.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(с) Салыстырмалы деректерді ұсыну, жалғасы

2010 жылы Ұлттық Банк жоғарыда көрсетілген деректерді ұсыну түрін қайта қарап, осы операциялар мен сомалардың болмысына негізделе отырып, нетто-негізде деректерді ұсыну анағұрлым дәл деген қорытынды шығарды. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салыстырмалы деректерді ұсыну есеп жылындағы қаржылық есеп берудегі өзгерістерге сәйкес келу мақсатында жөнделген болатын.

(т) Күшіне енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар, стандарттарға түзетулер және түсіндірмелер 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданысқа әлі енгізілген жоқ және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған жоқ. Көрсетілген жаңа ендірулердің ішінде төмендегі стандарттар, түзетулер және түсіндірмелер Ұлттық Банктің қызметіне әлуетті ықпал етуі мүмкін. Ұлттық Банк көрсетілген стандарттарды, түзетулерді және түсіндірмелерді олар қолданысқа енгізілген сәттен бастап қолдануды жоспарлап отыр.

- *«Қаржы құралдары» 9-ХҚЕС (IFRS) 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе кейінірек басталатын есептік кезендердің жылдарына қатысты күшіне енгізіледі. Жаңа стандарт бірнеше кезендермен шығарылды және түпкілікті нәтижесінде 2010 жылдың аяғында тиісті Жоба аяқталғаннан кейін «Қаржы құралдары – тану және бағалау» 39-ХҚЕС Халықаралық қаржылық есептілік стандартын ауыстырады. 9-ХҚЕС (IFRS) бірінші бөлімі 2009 жылғы қарашада шығарылды және қаржы активтерін тану және бағалау мәселелеріне қатысты. Қаржылық міндеттемелерді жіктеу мен бағалауға байланысты Екінші бөлімі 2010 жылы қазан айында жарияланған болатын. Стандарттың қалған бөлімдері 2011 жылдың алғашқы жартысы ішінде жарияланады. Ұлттық Банк жаңа стандарттың қаржылық құралдар есебіне көп өзгерістер енгізетінін және Ұлттық Банктің шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай үлкен әсер етуі мүмкіндігін мойындайды. Осы өзгерістерді енгізудің әсері жобаны әзірлеу процесінің барысында стандарттың кейінгі бөлімдері жарық көрген сайын талданатын болады.*
- *Қайта қарастырылған ХҚЕС 24 «Байланысты жақтар туралы ақпаратты ашу туралы» (2009) байланысты жақтар туралы және шешілмеген берешек туралы ақпаратты ашу бойынша негізгі талаптардан босатылуды енгізеді, соның ішінде мемлекетпен аффилирленген кәсіпорындарға қатысты болашақ әрекеттерді іске асыру бойынша міндеттемелерді өз мойнына алу. Одан басқа стандарт бұрын өзара келісілмеген кейбір нұсқауларды жеңілдету мақсатымен қайта қарастырылды. Қайта қарастырылған стандарт 2011 жылы 1 қаңтарда басталатын жылдық есеп беру кезеңіне қатысты ретроспективалық қолданылуы тиіс.*
- *Халықаралық қаржылық есептік жөніндегі кеңес ХҚЕС жетілдіру жөніндегі жобаның үшінші жыл сайынғы жиналысында қабылданған «ХҚЕС-ке 2010 жылға арналған жетілдірулер» әрбір стандартқа қатысты жеке-жеке қарастырылады. Әрбір түзетуді қолданысқа енгізу күні тиісті стандарттардың әрқайсысына жеке енгізілді. Ұлттық Банк жаңа стандартты ендірудің оның Ұлттық Банктің қаржылық жағдайына және қызметінің нәтижесіне әсер етуі тұрғысынан алғандағы ықтимал салдарын әлі талдаған жоқ.*

4 Таза пайыздық кіріс

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Пайыздық кірістер		
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	48,247,720	36,408,118
Кері «репо» мәмілелері	40,509,507	34,755,852
Банктер және басқа да қаржылық институттардағы депозиттер мен шоттар	1,530,576	2,298,430
Басқалары	16,160	13,073
	90,303,963	73,475,473
Пайыздық шығыстар		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(13,464,234)	(8,992,968)
Банктер және басқа да қаржылық институттардың депозиттері мен шоттары	(4,838,324)	(10,402,012)
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	(262,042)	(246,650)
Басқалары	(38)	-
	(18,564,638)	(19,641,630)
	71,739,325	53,833,843

5 Комиссиялық кірістер

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Зейнетақы активтерін басқарудан түскен кіріс	5,803,595	5,336,061
Кастодиандық және сенімгерлік қызмет бойынша кірістер	2,064,577	3,716,953
Аударым операцияларынан түскен кіріс	403,560	201,321
	8,271,732	9,254,335

Зейнетақы активтерін басқарудан түскен комиссиялық кіріске ГНПФ-тің негізгі қызметінен түскен кіріс қосылады.

Кастодиандық және сенімгерлік қызмет бойынша комиссиялық кірістер Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының, «Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры» АҚ-ның және басқа ұйымдардың активтерін сенімгерлік басқару бойынша қызметтен түскен кірістерді қамтиды. Банк жоғарыда аталған ұйымдардың активтерін басқарады не алынған қаражатты клиенттердің нұсқауларына сәйкес түрлі қаржы құралдарына инвестициялайды.

Аударым операцияларынан түскен кіріске «Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК-ның банкаралық төлемдерден, ақша аударымынан және клирингтен түскен комиссиялық кірістері жатады.

6 Комиссиялық шығыстар

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Сенімгерлік қызмет бойынша комиссиялық шығыстар	305,339	482,396
Шетел валютасымен, бағалы қағаздармен және биржамен операциялар бойынша комиссиялық шығыстар	120,480	177,702
Кастодиандық қызмет бойынша комиссиялық шығыстар	106,278	69,014
Басқа да комиссиялар	1,430	649
	533,527	729,761

7 Өзгерулері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын басқа да қаржы құралдарымен операциялардан болған таза зиян

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша шетел валютасымен және қымбат металдармен операциялар бойынша таза пайда/(зиян)	2,694,419	(4,510,295)
Туынды қаржы құралдарымен операциялар бойынша сату үшін қолда бар инвестициялармен операциялар бойынша таза (зиян)/пайда	(9,964,762)	824,527
	(7,270,343)	(3,685,768)

8 Сату үшін қолда бар қаржы активтерімен операциялардан таза пайда

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Борыштық құралдар	7,575,208	17,431,465
Үлестік құралдар	702,477	(530,711)
	8,277,685	16,900,754

9 Басқа да операциялық кірістер

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Коллекциялық монеталарды сатудан кірістер	1,541,649	1,161,074
Баспа өнімін сатудан кірістер	1,455,059	799,628
Медальдарды, белгілерді, зергерлік бұйымдарды сатудан түскен кірістер	500,776	58,743
Негізгі қаражаттарды жалға алудан кірістер	63,133	109,983
Қорларды сатудан кірістер	34,953	-
Айыппұл және өсімпұл түріндегі кірістер	18,283	10,524
Автокөлік қызметінен кірістер	15,454	97,142
Инкассаторлық қызметтен кірістер	12,765	14,442
Басқалары	367,760	208,486
	4,009,832	2,460,022

10 Құнсыздандыру үшін қалпына келтіру/(резерв)

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	2,109,177	(10,126,616)
Банктер және басқа да қаржылық институттардағы қаражаттар	(23,651)	-
Басқа активтер	(61,415)	(539,979)
	2,024,111	(10,666,595)

11 Банкноталар мен монеталарды шығару бойынша шығыстар

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Монеталар дайындау бойынша шығыстар	2,743,570	1,866,348
Банкноталар дайындау бойынша шығыстар	1,419,777	1,424,756
Басқа да шығыстар	59,401	45,636
	4,222,748	3,336,740

12 Басқа ұйымдарды қаржыландыру

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Қазақстан Республикасының Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу және қадағалау агенттігін қаржыландыру	2,421,751	2,527,209
Т.Рысқұлов атындағы Қазақ Экономикалық Университетінің жанындағы Магистратураны қаржыландыру	98,416	104,118
	2,520,167	2,631,327

НБК Қазақстан Республикасының «Қаржылық нарықты және қаржылық ұйымдарды реттеу мен бақылау туралы» 2003 жыл 4 шілдедегі № 474 заңы мен Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бақылау жүйесін ары қарай жетілдіру туралы» 2003 жыл 31 желтоқсандағы № 1270 Жарлығына сәйкес ҚР Қаржылық нарық пен қаржылық ұйымдарды реттеу мен бақылау бойынша Агенттікті қаржыландыру ҚҰБ бюджетінен іске асырылады.

13 Қызметкерлерге шығыстар

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Жалақы	5,220,847	4,855,186
Сыйлықақылар	3,267,892	3,346,742
Әлеуметтік салық	734,856	656,637
Сақтандыру	191,498	166,390
Оқыту	76,514	50,712
Басқалары	58,503	44,578
	9,550,110	9,120,245

14 Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Байланысқа шығыстар	964,656	508,379
Салықтар, табыс салығын қоспағанда	592,300	527,057
Ақпараттық және басқа да қызмет көрсету	503,044	504,365
Материалдар	388,524	572,275
Негізгі құрал-жабдықтарды жөндеу және ұстау	340,102	196,890
Күзет	210,481	203,931
Коммуналдық төлемдер	166,444	122,027
Іссапар шығыстары	149,666	99,529
Жалдау шығыстары	134,165	102,001
Жарнамаға, хабарландыруға және БАҚ-да сөйлеуге арналған шығыстар	127,490	182,419
Өкілдік шығыстар	102,369	83,439
Көлік шығыстары	90,792	3,151
Мүлікті өтеусіз беру	63,132	68,820
Негізгі құрал-жабдықтарды сақтандыру	23,666	40,469
Басқалары	268,744	229,012
	4,125,575	3,443,764

15 Табыс салығы бойынша шығыстар

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ҚҰБ пайдаға салынатын салықты төлеуден босатылған, алайда ҚҰБ еншілес ұйымдары пайдаға салынатын салық төлеушілер болып табылады.

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар		
Есепті жыл	1,190,219	1,678,118
	1,190,219	1,678,118
Мерзімі кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыстар		
Уақыт айырмашылығының пайда болуы мен қалпына келуі	212,558	46,964
Табыс салығы бойынша шығыстардың барлығы	1,402,777	1,725,082

Банктің еншілес ұйымдары үшін қолданылатын салық ставкасы 2010 жылы 20% құрайды, ол Қазақстан компанияларының табыс салығының ставкасын көрсетеді (2009 жылы: 20%). 2009 жылы Үкімет Қазақстан компаниялары үшін табыс салығының ставкасы 2009-2012 жылдары 20%, 2013 жылы 17.5% және одан кейінгі жылдары 15% болады деп жариялаған болатын. Көрсетілген ставкалар 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін есептеу үшін қолданылды. 2010 жылғы қарашада Үкімет табыс салығының ставкасын төмендетудің күшін жойды және табыс салығының ставкасы 20% деңгейінде қалатындығын жариялады. Осы ставка (20%) 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін есептеу үшін пайдаланылған болатын.

15 Табыс салығы бойынша шығыстар, жалғасы

Пайдаға салынатын салық бойынша тиімді ставканы есептеу

	2010 ж. мың теңге	%	2009 ж. мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	7,347,057	100.00	6,910,684	100.00
Табыс салығы бойынша қолданылып жүрген ставкаға сәйкес есептелген табыс салығы	1,469,411	20.00	1,382,137	20.00
Салық салынбайтын пайданы шегеруге жатпайтын шығыстар/(салық салынбайтын кіріс)	(66,634)	(0.91)	342,945	4.96
	1,402,777	19.09	1,725,082	24.96

16 Ақша қаражаты және оның баламалары

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	12,859,841	34,787,626
Шетелдік банктердегі «ностро» түріндегі шоттар	493,867,546	381,906,497
Халықаралық есептер банкіндегі шоттар	125,845,986	900,800,632
Шетелдік банктердегі өтеу мерзімі үш айдан аз депозиттер	39,962,571	-
Қазақстан банктеріндегі «ностро» шоттар	1,467,656	587,963
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаттары және олардың баламасы	674,003,600	1,318,082,718

Ақша қаражаты және оны баламалары құнсыздандырылған, мерзімі өткен болып табылмайды.

17 Алтын

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Шетел банктеріндегі депозиттердегі алтын:		
- АА- бастап АА дейін кредит рейтингі бар	190,639,400	110,330,148
- А бастап А+ дейін кредит рейтингі бар	55,908,330	153,449,111
- тағайындалған кредит рейтингісі жоқ	67,537,852	-
	314,085,582	263,779,259
Банк қоймасындағы құймадағы алтын	136,128,824	107,479,739
	450,214,406	371,258,998

18 Банктер және басқа да институттардағы депозиттер мен шоттар

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Экономикалық ынтымақсатық және даму ұйымы (бұдан әрі «ЭЫДҰ») құрамына кіретін елдердің банктері		
Ностро шоттар		
- AAA кредит рейтингі бар	476,249,324	341,524,547
- AA- бастап AA+ дейін кредит рейтингі бар	11,476,623	22,704,155
- A- A+ дейін кредит рейтингі бар	5,078,671	17,563,885
- BBB- бастап BBB+ дейін кредит рейтингі бар	754,998	-
- тағайындалған кредит рейтингі жоқ	513,116	323,462
ЭЫДҰ құрамына кіретін елдердің Банктеріндегі барлық «Ностро» шоттар	494,072,732	382,116,049
ЭЫДҰ құрамына кіретін шетелдік банктердегі операциялар бойынша талаптар		
- AA- бастап AA+ дейін кредит рейтингі бар	20,088,552	129
- A- A+ дейін кредит рейтингі бар	8,336,932	-
- тағайындалған кредит рейтингісі жоқ	140	485
ЭЫДҰ құрамына кіретін шетелдік банктердегі операциялар бойынша талаптардың барлығы	28,425,624	614
Халықаралық есептер банкіндегі шоттар	125,845,986	900,800,632
Халықаралық валюта қорындағы шоттар	83,068,755	84,802,173
- A+ дейін кредит рейтингі бар салымдар	39,962,571	-
Шетелдік банктерге және басқа да мекемелерге талаптардың жиынтығы	771,375,668	1,367,719,468
Қазақстан банктеріне және басқа да мекемелерге талаптар «ностро» шоттар		
- B+ бастап кредит рейтингі бар	49,540	64,976
- B+ төмен рейтингі бар	1,320,334	381,704
- тағайындалған кредит рейтингі жоқ	97,782	141,283
Қазақстанның банкіндегі барлық «ностро» шоттар	1,467,656	587,963
Қазақстанның банкіндегі салымдар		
- B+ бастап кредит рейтингі бар	946,900	-
- B+ төмен емес кредит рейтингі бар	1,235,368	3,300,000
- тағайындалған кредит рейтингі жоқ	2,543,330	1,050,000
Қазақстанның банкіндегі барлық салымдар	4,725,598	4,350,000
Қазақстан банктеріне және сақтандыру компанияларына талаптар		
- тағайындалған кредит рейтингісі жоқ	2,156,662	40
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігіне талаптар	635,195	4,203,391
Қазақстан банктеріне және басқа да мекемелерге талаптардың жиынтығы	8,985,111	9,141,394
	780,360,779	1,376,860,862

18 Банктер және басқа да институттардағы депозиттер мен шоттар, жалғасы

2010 жыл 31 желтоқсан жағдайы бойынша Ұлттық Банктің 2 банкте және өзге де қаржылық институттарда шоттар бойынша қалдықтары мен депозиттері бар (2009 жылы 2 банк және өзге де қаржылық институттарда), олардың сомасы капиталдың 10% асады. Бұл қалдықтардың жалпы көлемі 2010 жыл 31 желтоқсан жағдайы бойынша 600,577,509 мың теңгені құрайды (2009 жылы 31 желтоқсанда: 1,240,310,560 мың теңге).

19 Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары

Туынды қаржы құралдары

Төменде 2010 жылғы 31 желтоқсандағы және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша туынды қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпарат ұсынылды.

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Активтер		
«Форвард» операциялары	33,792	328,801
«Фьючерс» операциялары	16,852	-
«Своп» операциялары	-	891,460
	50,644	1,220,261
Міндеттемелер		
«Форвард» операциялары	(1,026,983)	(59,142)
«Фьючерс» операциялары	(3,304,421)	-
«Своп» операциялары	-	(2,435,680)
	(4,331,404)	(2,494,822)
	(4,280,760)	(1,274,561)

Келесі кесте негізгі валюталар кескінінде Ұлттық Банктің шарттарға және өтеуге дейін қалған мерзімдерге сәйкес орташа есеппелген валюталық курстарды көрсете 2010 және 2009 жылдар 31 желтоқсан жағдайы бойынша туынды құралдармен жүргізілген операциялардан қалған өтелмеген қалдықтардың келісілген сомаларды көрсетеді.

19 Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары, жалғасы

Туынды қаржы құралдары, жалғасы

	Шарт бойынша сома/мәміленің шартты сомасы мың тенге		Шартқа сәйкес мәміленің орташа алынған валюта бағамы	
	2010 ж.	2009 ж.	2010 ж.	2009 ж.
«Форвард» операциялары үш айдан аз мерзімге				
ЕУРОФА АҚШ долларын сатып алу	67,861,837	-	1.3145	-
Австралия долларына жапон йенасын сатып алу	13,236,327	2,378,374	83.1010	82.0695
АҚШ долларына алтын сату	-	16,408,542	-	1,105.2501
АҚШ долларына алтын сатып алу	-	16,259,933	-	1,095.2400
АҚШ долларына Ағылшын фунтын сатып алу	-	9,104,800	-	1.5888
АҚШ долларына еуро сатып алу	-	8,985,900	-	1.4347
Ағылшын фунтына АҚШ долларын сатып алу	-	6,910,161	-	1.6050
	81,098,164	60,047,710		
			Орташа алынған валюталық бағамдар/мәміленің фьючерстік бағалары	
"Фьючерс" операциялары 3 айдан бастап 12 айға дейінгі мерзімге				
АҚШ долларымен көрсетілген бағалы қағаздарды сатып алуға келісім-шарт	131,812,331	-	123.4313	-
АҚШ долларымен көрсетілген бағалы қағаздарды сатуға келісім-шарт	59,040,544	-	109.4844	-
Ағылшын фунт стерлингімен көрсетілген бағалы қағаздарды сатып алуға келісім-шарт	27,385,668	-	119.9600	-
	218,238,543	-		
"Своп" операциялары				
Оңтүстік Корей вонына теңге сатып алу	-	43,590,127	-	7.8500
	-	43,590,127		
	299,336,707	103,637,837		

20 «Кері «репо» мәмілелері

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Қазақстанның банктері:		
- ВВВ кредит рейтингі бар	465,807,648	-
- ВВВ- кредит рейтингі бар	-	180,915,400
- D кредит рейтингі бар	-	405,536,322
	465,807,648	586,451,722

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «кері «репо» мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде қабылданған қаржы активтерінің әділ құны 417,083,982 мың теңге (2009 жылғы 31 желтоқсан: 417,627,858 мың теңге).

21 Сату үшін қолда бар қаржы активтері

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Борыштық құралдар		
Шетел эмитенттеріндегі инвестициялар		
Мемлекеттік облигациялар		
АҚШ Үкіметінің Қазынашылық міндеттемелері	1,211,873,155	700,031,462
Германия Үкіметінің қазынашылық облигациялары	362,323,439	108,108,245
Италия Үкіметінің қазынашылық облигациялары	270,377,109	114,583,183
Жапония Үкіметінің қазынашылық облигациялары	253,281,738	134,081,105
Ұлыбритания Үкіметінің қазынашылық облигациялары	242,257,385	137,390,598
Франция Үкіметінің Мемлекеттік облигациялары	153,264,050	78,707,049
Австралия Үкіметінің қазынашылық облигациялары	147,907,156	70,959,290
Испания Үкіметінің қазынашылық облигациялары	96,486,585	41,809,327
Нидерланд Үкіметінің қазынашылық облигациялары	62,438,195	26,686,978
Бельгия Үкіметінің қазынашылық облигациялары	43,971,312	22,584,327
Австрия Үкіметінің Мемлекеттік облигациялары	10,886,098	4,949,558
Финляндия Үкіметінің Мемлекеттік облигациялары	5,051,840	5,535,701
Корей Үкіметінің қазынашылық облигациялары	-	50,165,623
Греция Үкіметінің Қазынашылық міндеттемелері	-	24,213,976
Португалия Үкіметінің Қазынашылық міндеттемелері	-	8,591,556
Ирландия Үкіметінің Мемлекеттік облигациялары	-	2,732,575
Мемлекеттік облигациялар барлығы	2,860,118,062	1,531,130,553
Халықаралық мемлекеттік және мемлекеттік емес қаржы ұйымдарының борыштық бағалы қағаздары		
- AAA кредит рейтингі бар	74,783,461	60,114,083
Халықаралық мемлекеттік және мемлекеттік емес қаржы ұйымдарының борыштық бағалы қағаздарына барлық инвестициялар	74,783,461	60,114,083

21 Сату үшін қолда бар қаржы активтері, жалғасы

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Халықаралық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
- AAA кредит рейтингі бар	-	11,265,768
- AAАe кредит рейтингі бар	-	10,106,833
- AA+ /*- кредит рейтингі бар	16,140,758	-
- AA+ кредит рейтингі бар	-	17,777,543
- A+ кредит рейтингі бар	24,058,204	22,765,973
- B+ кредит рейтингі бар	225,677	886,827
- B кредит рейтингі бар	9,812,035	10,506,487
- D кредит рейтингі бар	-	16,515,681
- тағайындалған кредит рейтингісі жоқ	10,463,972	5,603,417
Халықаралық компаниялардың корпоративтік бағалы қағаздарына барлық инвестициялар	60,700,646	95,428,529
Құнсыздануға арналған резерв	-	(10,126,616)
Құнсыздануға арналған резервті шегере отырып халықаралық компаниялардың корпоративтік бағалы қағаздарына барлық инвестициялар	60,700,646	85,301,913
Шетел эмитенттерінің бағалы қағаздарына барлық инвестициялар	2,995,602,169	1,676,546,549
Қазақстан эмитенттерінің инвестициялары		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық міндеттемелері	146,178,583	121,524,762
Қазақстанның мемлекеттік қаржы ұйымдарының борыштық бағалы қағаздары	6,852,188	1,317,011
Қазақстан эмитенттеріндегі барлық инвестициялар	153,030,771	122,841,773
Борыштық құралдарға барлық инвестициялар	3,148,632,940	1,799,388,322
Үлестік құралдарға инвестициялар		
- Корпоративтік акциялар	1,085,010	2,695
Үлестік құралдарға барлық инвестициялар	1,085,010	2,695
Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің барлығы	3,149,717,950	1,799,391,017

Құнсыздану шығынының бүкіл сомасы 2009 жылы «БТА Банк» АҚ уақтылы өтелмеген облигацияларға қатысты.

2010 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Банк осы құралдарға қатысты құнсызданудың объективті белгілерін анықтады. Нәтижесінде 10,126,616 мың теңге көлемінде жинақталған шығын алдында басқа жалпы кіріс қатарына енгізілген болатын, кейіннен табыс немесе шығыс құрамына кіргізілді. Осы инвестициялардың әділетті құнының кейінгі төмендеуі табыс немесе шығын қатарында есептелген болатын.

21 Сату үшін қолда бар қаржы активтері, жалғасы

«БТА Банк» АҚ және «TuranAlem Finance BV» корпоративтік облигациялары бойынша міндеттемелерді қайта құрылымдау шеңберінде 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚҰБ жаңа бағалы қағаздар алған, осыған байланысты басқа да жиынтық кіріс шоттарында тікелей танылған жинақталған зиян 10,126,616 мың теңге сомасында жойылды және 2,109,177 мың теңге мөлшерінде кіріс алынды.

Құнсызданудан болған резервтің өзгерістерін талдау

Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша 2010 жылғы және 2009 жылғы құнсызданудан болған резервтің өзгерістері

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Жылдың басындағы жағдай бойынша құнсызданудан болған резервтің көлемі	10,126,616	-
Құнсызданудан таза резерв құру/(қалпына келтіру)	(2,109,177)	10,126,616
Есептен шығару	(8,017,439)	-
Жылдың аяғындағы жағдай бойынша құнсызданудан болған резервтің көлемі	-	10,126,616

22 Қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Ұлттық Банктің қауымдасқан компаниялардың кірісіндегі үлесі бір жылда 139,361 мың теңге (2009: 140,177 мың теңге) және шығынға жазудан 930,424 мың теңге мөлшеріндегі сомада зиян болды.

Ұлттық Банк 2010 және 2009 жылдары қауымдасқан компаниялардан дивидендтер алған жоқ.

Келесі кестеде қауымдасқан компаниялардың қаржылық жағдайы бойынша ақпарат Ұлттық Банктің үлесін түзетусіз көрсетілген.

	2010 ж.	2009 ж.
Бақыланатын үлес %	49.79	49.79
	мың теңге	мың теңге
Активтер	1,391,484	1,105,523
Міндеттемелер	22,725	16,638
Кірістер	775,326	721,118
Жыл ішіндегі пайда	279,898	281,536

Қауымдасқан компания үшін есепті күн 31 желтоқсан болып табылады.

23 Негізгі қаражаттар және материалдық емес активтер

	Жер, үйлер және ғимараттар	Жиһаз және жабдық	Компьютер жабдығы	Көлік құралдары	Аяқталмаған құрылыс/орнатылмаған жабдық	Материалдық емес активтер	Барлығы
мын теңге							
Нақты шығын/Қайта бағаланған құны							
2010 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	19,941,650	12,349,118	2,566,698	910,551	899,419	3,078,349	39,745,785
Түсімдер	78	1,963,478	35,191	15,532	1,705,661	223,104	3,943,044
Шығынға жазу	(939,946)	(402,704)	(51,264)	(5,921)	(178,324)	(194,556)	(1,772,715)
Аударымдар	152,207	404,974	8,266	-	(565,447)	-	-
2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	19,153,989	14,314,866	2,558,891	920,162	1,861,309	3,106,897	41,916,114
Амортизация							
2010 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	2,430,308	4,208,662	1,352,575	540,214	-	1,728,482	10,260,241
Бір жылда есептелген амортизация	1,044,174	650,867	319,278	57,311	-	453,541	2,525,171
Шығынға жазу	(939,760)	(378,693)	(51,065)	(5,921)	-	(188,177)	(1,563,616)
Аударымдар	-	591	(591)	-	-	-	-
2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	2,534,722	4,481,427	1,620,197	591,604	-	1,993,846	11,221,796
Баланстық құны							
2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	16,619,267	9,833,439	938,694	328,558	1,861,309	1,113,051	30,694,318

23 Негізгі қаражаттар және материалдық емес активтер, жалғасы

мың теңге	Жер, үйлер және ғимараттар	Жиһаз және жабдық	Компьютер жабдығы	Көлік құралдары	Аяқталмаған құрылыс/орнатылмаған жабдық	Материалдық емес активтер	Барлығы
Нақты шығын/Қайта бағаланған құны							
2009 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	19,962,956	9,915,692	2,602,618	1,010,597	526,899	3,008,736	37,027,498
Түсімдер	339,555	2,589,304	354,417	121	914,182	161,133	4,358,712
Қайта бағалау	(246,936)	-	-	-	-	-	(246,936)
Шығынға жазу	(113,925)	(655,095)	(432,477)	(100,472)	-	(91,520)	(1,393,489)
Аударымдар	-	499,217	42,140	305	(541,662)	-	-
2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	19,941,650	12,349,118	2,566,698	910,551	899,419	3,078,349	39,745,785
Амортизация							
2009 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	1,409,302	4,014,972	1,434,605	570,024	-	1,457,318	8,886,221
Бір жылда есептелеген амортизация	1,049,671	724,329	296,532	63,868	-	355,038	2,489,438
Шығынға жазу	(28,665)	(530,639)	(378,562)	(93,678)	-	(83,874)	(1,115,418)
2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	2,430,308	4,208,662	1,352,575	540,214	-	1,728,482	10,260,241
Баланстық құны							
2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	17,511,342	8,140,456	1,214,123	370,337	899,419	1,349,867	29,485,544
2009 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша	18,553,654	5,900,720	1,168,013	440,573	526,899	1,551,418	28,141,277

Материалдық емес активтер негізінен бағдарламалық камтамасыз етулерден тұрады. Негізгі құрал-жабдық объектілерін сатып алуға немесе құрылысына байланысты заемдар бойынша капиталдандырылған шығындар 2010 жылы болған жоқ (2009 жыл: осындай шығындар болған жоқ).

23 Негізгі қаражаттар және материалдық емес активтер, жалғасы

Активтердің құнын қайта бағалау

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтердің құны қайта бағалауға ұшыраған жоқ. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басшылықтың жүргізген бағалау нәтижесі негізінде үйлер мен ғимараттардың баланстық құны мен әділетті құны арасында айтарлықтай айырмашылық болған жоқ.

Егер ғимараттардың құнын қайта бағалау шығындар үлгісімен жасалғанда, онда олардың баланстық құны 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 12,509,643 мың теңгені құрар еді (2009 жылғы 31 желтоқсанға 12,001,528 мың теңге).

Соңғы қайта бағалау 2007 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тәуелсіз бағалаушы «Companу KBS Advisory» ЖШС тарапынан негізгі қаражаттардың ұқсас объектілерін салғастырмалы сату нәтижелерін талдауға негізделген нарықтық әдіске сүйене отырып жүргізілген болатын.

24 Басқа да активтер

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Басқа да дебиторлық берешек	2,994,951	4,113,510
Құнсызданудан резерв	(450)	(7,384)
Басқа қаржы активтерінің барлығы	2,994,501	4,106,126
Қорлар	3,584,505	3,326,227
Қымбат мателдар мен асыл тастар және солардан жасалған бұйымдар	146,780	68,747
Негізгі құрал-жабдықтар үшін алдын ала ақы	37,391	118,649
Басқалары	20,918	5,170
Басқа қаржылық емес активтердің барлығы	3,789,594	3,518,793
Басқа активтердің барлығы	6,784,095	7,624,919

Құнсызданудан болған резервтің өзгеруін талдау

Құнсызданудан болған резервтің 2010 жылы және 2009 жылы басқа қаржы активтері бойынша өзгерістерді мынадай түрде көрсетуге болады.

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Жылдың басындағы жағдай бойынша құнсызданудан болған резервтің көлемі	7,384	3,867
Құнсызданудан болған резервті таза құру (қалпына келтіру)	61,415	539,979
Есептен шығару	(68,349)	(536,462)
Жылдың аяғындағы жағдай бойынша құнсызданудан болған резервтің көлемі	450	7,384

25 Айналыстағы ақша

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Айналыстағы банкноталар мен монеталар	1,307,354,502	1,048,888,299
Кассадағы және резервтік қорлардағы банкноталар мен монеталарды есептен шығара отырып	(857,901)	(842,776)
	1,306,496,601	1,048,045,523

26 Банктер және басқа да қаржылық институттардың қаражаттары

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Шетел банктерінің және басқа да қаржылық институттардың қаражаттары		
Халықаралық қаржы ұйымдарының шоттары	83,864,449	85,314,867
Басқа да шетел банктері	145,904	146,854
ЭБДҰ құрамына кіретін елдердің банктері	30,493	2,700,617
Шетел банктерінің және басқа да қаржылық институттардың қаражаттарының жиынтығы	84,040,846	88,162,338
Қазақстан банктерінің және басқа қаржылық институттардың қаражаттары		
Лоро шоттары		
Қазақстанның 10 ірі банкі	129,250,666	212,139,594
Қазақстанның басқа да банктері	275,681,209	378,356,593
Салымдар		
Қазақстанның 10 ірі банкі	190,027,750	357,287,164
Қазақстанның басқа да банктері	313,971,093	317,789,772
Қазақстан банктерінің және басқа қаржылық институттардың қаражаттарының жиынтығы	908,930,718	1,265,573,123
	992,971,564	1,353,735,461

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банк төрт банкке ие (2009 жылғы 31 желтоқсанда: 7 банк), олардың шоттары мен депозиттері капиталдың 10% астамын құрайды. Көрсетілген банктердің шоттары мен депозиттері бойынша 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдығының жиынтық көлемі 368,317,045 мың теңге (2009 жылғы 31 желтоқсан: 866,004,916 мың теңге) құрады.

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша халықаралық ұйымдардың ағымдық шоттарының құрамында Халықаралық Валюталық Фондқа (бұдан былай: ХВҚ) мүше болу үшін Қазақстан Республикасының 83,068,755 мың теңге (2009 жылы 31 желтоқсан: 84,802,173 мың теңге) көлемінде жарнасы бар. ХВҚ мүше жарнасы заем алудың айырықша құқықтары («ЗАҚ») түрінде ХВҚ әрбір мүшесі үшін жеке анықталады. ҚҰБ ХВҚ үшін жарнаның сомасына тең (365,700 мың ЗАҚ) борыштық міндеттеме шығарды.

2009 жылы Қазақстан Республикасы ХВҚ-дан 343,654 мың ЗАҚ көлемінде ЗАҚ қосымша үлестіру алды. Осындай үлестіруге байланысты Ұлттық Банктің ешқандай активтері немесе міндеттемелері пайда болмайды.

27 Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының ағымдық шоттары

Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының ағымдағы шоттары 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 123,427,766 мың теңге құрайды (2009 жылғы 31 желтоқсан: 121,589,299 мың теңге). Банк 2010 және 2009 жылдары Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының активтерін сенімгерлік басқаруды жүзеге асырды. Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының активтері мен міндеттемелері оның Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының Банктегі депозиттерін қоспағанда осы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне енгізілген жоқ.

28 Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдық шоттары

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Ұлттық валютамен	202,713,646	119,651,784
Шетел валютасымен	756,476	14,846,000
	203,470,122	134,497,784

29 Клиенттердің шоттары

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Ұлттық валютамен	470,339,164	320,937,307
Шетел валютасымен	70,005	1,236,363
	470,409,169	322,173,670

ҚҰБ 2010 және 2009 жылдары клиенттердің шетел және ұлттық валютасында ашылған шоттарына қызмет көрсетуді жүзеге асырды. Банктің клиенттерінің салалық тиесілігі – бұл мемлекеттік басқару, Банктің еншілес компанияларының салалық тиесілігі – бұл қаржылық делдалдық, сақтандыру және банктерді тарату.

2010 жылғы 31 желтоқсандағы және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банктің 1 клиенті бар, оның шоттары мен депозиттері меншік қаражатының 10% астамын құрайды. Көрсетілген клиенттердің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарының жиынтық көлемі 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 373,028,059 мың теңге (2009 жылғы 31 желтоқсанда: 266,617,814 мың теңге) құрайды.

30 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық қағаздар шығарудың мынадай құрылымына ие:

Эмиссия	Баланстық құны	Шығару күні кк.аа.жж.	Өтеу күні кк.аа.жж.	Тиімді пайыздық ставкасы
KZW1KM062530	41,321,168	30.07.2010	28.01.2011	1.51
KZW1KM062555	58,560,939	13.08.2010	11.02.2011	1.51
KZW1KM062613	36,421,615	24.09.2010	25.03.2011	1.51
KZW1KD912635	33,042,662	08.10.2010	07.01.2011	1.01
KZW1KD912643	21,245,570	15.10.2010	14.01.2011	1.01
KZW1KM062654	85,314,300	22.10.2010	22.04.2011	1.48
KZW1KD912668	59,241,420	29.10.2010	28.01.2011	1.01
KZW1KM062670	69,258,874	05.11.2010	06.05.2011	1.48
KZW1KD912684	45,368,831	12.11.2010	11.02.2011	1.01
KZW1KM062696	124,917,995	19.11.2010	20.05.2011	1.51
KZW1KD912700	33,652,752	26.11.2010	25.02.2011	1.01
KZW1KD912718	79,250,356	03.12.2010	04.03.2011	1.01
KZW1KD912726	11,577,424	10.12.2010	11.03.2011	1.01
KZW1KD932732	64,591,501	15.12.2010	18.03.2011	0.98
KZW1KD912742	50,594,006	24.12.2010	25.03.2011	0.96
KZW1KM062753	72,064,990	31.12.2010	01.07.2011	1.48
	886,424,403			

30 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар, жалғасы

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық қағаздар шығарудың мынадай құрылымына ие:

Эмиссия	Баланстық құны	Шығару күні кк.аа.жж.	Өтеу күні кк.аа.жж.	Тіімді пайыздық ставкасы
KZW1KM062035	27,841,368	28.08.2009	26.02.2010	2.97
KZW1KM062076	1,175,842	25.09.2009	26.03.2010	3.07
KZW1KD912098	3,708,165	09.10.2009	08.01.2010	2.52
KZW1KD912106	5,283,367	16.10.2009	15.01.2010	2.56
KZW1KD912114	21,165,396	23.10.2009	22.01.2010	2.56
KZW1KM062126	4,654,509	30.10.2009	30.04.2010	3.03
KZW1KD912130	45,140,356	06.11.2009	05.02.2010	2.56
KZW1KD912148	75,486,325	13.11.2009	12.02.2010	2.44
KZW1KD912155	89,850,396	20.11.2009	19.02.2010	2.36
KZW1KM062167	22,507,335	26.11.2009	28.05.2010	2.85
KZW1KD912171	72,062,371	04.12.2009	05.03.2010	2.04
KZW1KD912189	19,608,144	11.12.2009	12.03.2010	2.04
KZW1KD892191	33,621,859	20.12.2009	19.03.2010	2.04
KZW1KD912205	8,498,594	25.12.2009	26.03.2010	2.04
KZW1KM062217	32,579,922	31.12.2009	02.07.2010	2.61
	463,183,949			

31 Кепілдік беру қорларының резервтері

2010 жылғы 31 желтоқсанда жеке депозиттер бойынша кепілдік берілген резервтер 52,508,963 мың теңгені құрады (2009 жылғы 31 желтоқсанда: 33,542,786 мың теңге).

32 Басқа да міндеттемелер

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Банктік емес қызмет бойынша өзге де кредиторлар	1,507,892	1,877,140
Банк қызметі бойынша өзге де кредиторлар	303,878	129,789
Ақы төлеу үшін жұмсалған жалпы және әкімшілік шығыстар	90,383	31,302
Басқалары	201	3,379
Басқа да қаржы міндеттемелерінің барлығы	1,902,354	2,041,610
Қызметкерлермен есеп айырысу	1,380,045	1,772,254
Салықтар бойынша берешек, корпоративтік табыс салығынан басқа	301,143	249,900
Өзге де алынған алдын ала төлемдер	239,131	252,229
Негізгі құрал-жабдықтарды сатып алу бойынша берешек	6,282	2,420
Басқа да қаржылық емес міндеттемелердің барлығы	1,926,601	2,276,803
Басқа да міндеттемелердің барлығы	3,828,955	4,318,413

33 Жарғылық капитал және резервтер

(а) Жарғылық капитал

Банктің жарғылық капиталын қалыптастыру өзгерістері және толықтыруларын қоса алғанда Қазақстан Республикасы Президентінің 1995 жылғы 30 наурыздағы Жарлығымен реттеледі. Жарлыққа 2000 жылғы 18 желтоқсанда енгізілген өзгерістерге сәйкес таза кірістен аударымдардың, сондай-ақ республикалық бюджеттен аударымдардың есебінен қалыптастырылған жарғылық капитал 20,000,000 мың теңгеден кем болмауы тиіс. Ұлттық Банктің жарғылық капиталы 2010 жылғы 31 желтоқсандағы және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 20,000,000 мың теңге болды.

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Банк резервтік капиталды өзінің жарғылық капиталынан аз емес мөлшерде қалыптастырады. 2010 жылғы 31 желтоқсандағы және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервтік капитал тиісінше 133,331,094 мың теңге және 114,899,473 мың теңге болды. Бұдан басқа, жалпы банктік тәуекелдерді өтеуге арналған резерв белгілі бір активтер құнының 0.5% мөлшеріндегі бөлінбеген пайдадан жыл сайынғы аударымдар есебінен қалыптастырылады. 2010 жылғы 31 желтоқсандағы және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы банктік тәуекелдерді өтеуге арналған резерв тиісінше 10,153,302 мың теңге және 9,091,502 мың теңге болды. Бұл резервтер бөлінбейді.

(б) Дивидендтер

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Банк Басқармасының 2010 жылғы 26 шілдедегі № 69 қаулысына сәйкес Банктің 2009 жылғы бөлінбеген таза кірісін бөлуді және 18,431,621 мың теңгені Банктің резервтік капиталын толықтыруға, сондай-ақ 18,431,621 мың теңгені бір қаржы жылына мерзімін ұзарта отырып, мемлекеттік бюджетке аударуға қаулы етті.

(в) Капиталды басқару

Үлестірілмеген табыс Басқарма анықтайтын сомада жарғылық және/немесе резервтік капиталдың құрамына ауыстырылады. Ұлттық Банктің жылдық есебін Қазақстан Республикасының Президенті бекіткеннен кейін, үлестірілмеген табыстың қалған бөлігі бір жылға кейінге қалдырумен мемлекеттік бюджетке жіберіледі.

Егер резервтік капиталдың сомасы жарғылық капитал сомасынан кіші болып қалса, онда бүкіл үлестірілмеген табыс Ұлттық Банк қарамағында қалып, жарғылық капитал сомасына дейін жетпегенше резервтік капитал құрамына ауыстырылады. Егер резервтік капиталдың сомасы қаржылық жылдың шығындарын жабуға жеткіліксіз болса, жетіспеушілік мемлекеттік бюджет есебінен бір жыл кейінге қалдырумен жабылады.

34 Сегменттер бойынша талдау

Ұлттық Банктің «Ұлттық Банк» атты бір есептік бөлігі бар, ол Ұлттық Банктің негізгі шаруашылық бөлімшесі болып табылады. Қалған бөліктері елеусіз болып табылады. Сыртқы клиенттермен операциялардан түскен түсімнің үлкен бөлігі Қазақстан Республикасының резиденттерімен операцияларға тиесілі. Айналымнан тыс активтердің көп бөлігі Қазақстан Республикасына шоғырланған.

35 Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару Ұлттық Банктің қызметінде маңызды рөл атқарады. Нарық тәуекелі, кредит тәуекелі және өтімділік тәуекелі негізгі тәуекелдер болып табылады, олармен Ұлттық Банк өзінің қызметін жүзеге асыру барысында кездеседі.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты және рәсімдері

Ұлттық Банктің тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Ұлттық Банк өз қызметінде ұшырайтын тәуекелдерді айқындауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимитін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдің деңгейін және оның белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты түрде бағалап отыруға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат және рәсімдер нарық ахуалының, ұсынылатын тауарлар мен қызмет көрсетулердің өзгерістерін және пайда болған үздік тәжірибелерді көрсету мақсатында тұрақты негізде қаралып отырады.

Тәуекел-менеджмент басқармасы инвестициялық саясатты қалыптастыру мақсатында Инвестициялық стратегияның әзірленіп жатқан жобаларындағы («Инвестициялық стратегия») тәуекелдердің өлшемдерін белгілейді.

Банктің Басқармасы, Директорлар кеңесі, комитеттер мен комиссиялар және тиісті жұмыс топтары тұрақты негізде Банктің монетарлық, инвестициялық және валюталық саясатына байланысты мәселелерді қарайды және өз активтерін басқару шеңберінде лимиттерді, сондай-ақ Банктің контрагенттерін бағалау жөніндегі талаптарды белгілейді.

Банк Басқармасының 2006 жылғы 27 қазандағы қаулысымен бекітілген Банктің алтынвалюта активтерін басқару жөніндегі инвестициялық стратегияға сәйкес, Банктің алтынвалюта активтерін басқарудың негізгі мақсаты Банк активтерінің өтімділігін қамтамасыз ету және сақтау, активтердің сатып алу күшін сақтау, сондай-ақ кірістілікті ұлғайту болып табылады.

Осы мақсаттарға сәйкес Банктің алтын-валюта активтері өтімділік портфелінен, валюта активтерінің инвестициялық портфелінен, абсолютті кірістілік портфелінен және алтын портфелінен тұрады.

Банктің еншілес ұйымдарының қызметі бірқатар тәуекелдердің ықпалына ұшырайды, олардың ішіндегі ең маңыздысы нарық тәуекелі болып табылады. Еншілес ұйымдарда тәуекелдерді басқару рәсімдері ішкі нұсқаулықтармен реттеледі және олардың орындалуын еншілес ұйымның директорлар кеңесі мен ішкі бақылау бөлімдерін қосқанда, түрлі органдар қадағалайды.

(б) Нарық тәуекелі

Нарық тәуекелі - нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнының немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының өзгеру тәуекелі. Нарық тәуекелі валюта тәуекелінен, пайыздық ставкалардың өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарық тәуекелі нарықтағы жалпы және соған тән өзгерістердің және нарықтық бағалардың құбылмалылық деңгейі өзгерістерінің ықпалына ұшыраған пайыздық, валюталық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарық тәуекелін басқарудың мақсаты қабылданған тәуекелден алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарық тәуекеліне ұшырауды қолданылатын өлшемдердің аясынан аспайтындай етіп басқару және бақылау болып табылады.

Банк нарық тәуекелін негізінен барлық ашық позицияларды тұрақты түрде бағалау рәсімін жүргізу арқылы басқарады. Бұдан басқа, Банк қаржы құралдары бойынша ашық позицияларға, пайыздық ставкаларға, өтеу мерзімдеріне, валюта позицияларына және зиянға қойылатын шектеулерге белгіленген лимиттерді үнемі қадағалап отырады.

Банк Tracking Error («Бақылау қателігі») әдіснамасын пайдаланады. Tracking Error көрсеткіші инвестордың бағалы қағаздарының ағымдағы портфелі көрсеткіштерінің эталондық портфель көрсеткіштерінен қаншалықты ерекшеленетінін көрсетеді. Инвестициялық стратегияға сәйкес 2010 және 2009 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдары Tracking Error көрсеткішінің лимиті 2% құрады.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

Tracking Error әдіснамасын инвестор портфельді оның эталондық портфелімен салыстыра отырып басқарған жағдайда ғана қолдануға болады.

2010 және 2009 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша алтынвалюта активтері инвестициялық портфелінің эталондық портфелі мыналардан тұратын келесі композиттік индекс болып табылады:

- «Merrill Lynch United States Treasuries» 1-3 жыл – 40%;
- «Merrill Lynch European Economic and Monetary Union Direct Governments», с АА-дан ААА-ға дейін кредиттік рейтингі бар 1-3 жыл – 35%;
- «Merrill Lynch United Kingdom Gilts» 1-3 жыл – 10%;
- «Merrill Lynch Japanese Governments» 1-3 жыл – 10%; және
- «Merrill Lynch Australian Governments» 1-3 жыл – 5%.

(і) Пайыздық ставкалар өзгерісінің тәуекелі

Пайыздық ставкалар өзгерісінің тәуекелі - бұл нарықтық пайыздық ставкалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының өзгеру тәуекелі. Ұлттық Банк басымдыққа ие нарықтық пайыздық ставкалар ауытқуларының оның қаржылық жағдайына және ақша қаражатының ағындарына тигізетін ықпалына ұшырайды. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін ұлғайтуы, алайда, оны төмендетуі де мүмкін не пайыздық ставкалардың күтпеген өзгерісі жағдайында зияндардың туындауына әкеліп соғуы мүмкін.

Орташа пайыздық ставкалар

Төмендегі кесте 2010 және 2009 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелерді және оларға сәйкес келетін орташа тиімді пайыздық ставкаларды көрсетеді. Осы пайыздық ставкалар тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеуге жуық мөлшердегі кірістілікті көрсетеді.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

(i) Пайыздық ставкалар өзгерісінің тәуекелі, жалғасы

Орташа пайыздық ставкалар, жалғасы

	2010 жылғы 31 желтоқсан Баланстық құны	Орташа алынған тнімді пайыздық ставкасы, %	2009 жылғы 31 желтоқсан Баланстық құны	Орташа алынған тнімді пайыздық ставкасы, %
Пайыздық активтер				
Алтын				
<i>Шетелдік банктердегі депозиттердегі алтын</i>				
	314,085,582	0.02	263,779,259	0.04
Банктерге және басқа мекемелерге талаптар				
<i>Ностро шоты</i>				
- АҚШ долларымен	118,335,739	0.2	1,166,908,125	0.03
- Еуромен	10,108,728	0.18	99,590,680	0.04
- жапон иенасымен	965,110	0.01	-	-
- фунт стерлингпен	552,420	0.15	-	-
- теңгемен	1,916	1.50	587,963	1.50
- басқа да валюталармен	821,962	2.87	83,938,831	0.03
<i>Салымдар</i>				
- фунт стерлингпен	39,962,571	0.60	-	-
- теңгемен	4,725,598	7.77	4,350,000	10.56
«кері «репо» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек				
- теңгемен	465,807,648	7.00	586,451,722	7.00
Сату үшін қолда бар инвестициялар				
- АҚШ долларымен	1,156,303,334	1.23	804,475,986	1.57
- Еуромен	1,042,895,090	3.42	479,473,947	4.07
- жапон иенасымен	252,486,669	1.67	134,081,105	1.38
- фунт стерлингпен	239,567,520	4.84	137,390,599	4.93
- теңгемен	3,912,285	5.68	122,844,468	7.36
- басқа да валюталармен	146,509,297	5.84	121,124,912	4.82
Өтеуге дейін ұсталынатын инвестициялар				
- теңге	-	-	400,000	8.50
Пайыздық міндеттемелер				
Банктер мен басқа да қаржылық институттардың қаражаттары				
<i>Мерзімдік депозиттер</i>				
- теңгемен	503,998,843	0.74	675,076,936	0.67
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар				
- теңгемен	886,424,403	1.27	463,183,949	2.40

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

(i) Пайыздық ставкалар өзгерісінің тәуекелі, жалғасы

Пайыздық ставкалар өзгерісіне сезімталдылықты талдау

Пайыздық ставкаларды қайта қарау мерзімін талдауға негізделген пайыздық ставкалар өзгерісінің тәуекелін басқару қаржы активтері мен міндеттемелерінің сезімталдылық мониторингімен толықтырылады. Пайыздық ставкалардың өзгеруіне пайда мен зиянның және меншік қаражатының сезімталдылығын талдау (пайыздық ставкаларды қайта қарау тәуекелі) (2010 жылғы 31 желтоқсандағы және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданылатын пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша пайыздық ставкалар мен қайта қаралған позициялардың ұлғаю және азаю жағына қарай қисық кірістіліктің 300 пайыздық тармаққа қатарынан өзгеруінің жеңілдетілген сценарийі негізінде жасалған) мынадай түрде ұсынылуы мүмкін.

	2010 ж.		2009 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Капитал мың теңге
Ставкалардың азаю жағына қарай қатарынан 300 базистік тармақтарға өзгеруі	15,617,494	15,617,494	(14,629,557)	(14,629,557)
Ставкалардың ұлғаю жағына қарай қатарынан 300 базистік тармақтарға өзгеруі	(15,617,494)	(15,617,494)	14,629,557	14,629,557

Өзгерістері кезіндегі пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құнының өзгерістеріне пайда мен зиянның және меншік қаражатының сезімталдылығын талдау және сату үшін қолда бар қаржы активтері, пайыздық ставкалардың өзгерістері салдарынан (2010 жылғы 31 желтоқсандағы және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданылатын позициялар және пайыздық ставкалардың ұлғаю және азаю жағына қарай қисық кірістіліктің 300 пайыздық тармаққа қатарынан өзгеруінің жеңілдетілген сценарийі негізінде) мынадай түрде ұсынылуы мүмкін.

	2010 ж.		2009 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Капитал мың теңге
Ставкалардың азаю жағына қарай қатарынан 300 базистік тармақтарға өзгеруі	-	(189,448,545)	-	(97,762,605)
Ставкалардың ұлғаю жағына қарай қатарынан 300 базистік тармақтарға өзгеруі	-	139,758,656	-	64,500,288

Сезімталдықты талдауды шектеу

Жоғарыда келтірілген кестелерде негізгі болжамға негізделген өзгеру әсері көрсетілген, ал басқа болжамдар өзгеріссіз қалған. Іс жүзінде болжамдар мен басқа факторлар арасында байланыс бар. Сондай-ақ сезімталдықтың желілік емес сипатта екендігін атап өткен жөн, сондықтан алынған нәтижелердің интерполяциясы немесе экстраполяция жүргізілмеуі қажет.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

(i) *Пайыздық ставкалар өзгерісінің тәуекелі, жалғасы*

Сыйақы ставкаларының өзгеруіне сезімталдықты талдау

Сезімталдықты талдау Ұлттық Банктің активтер мен пассивтерді белсенді басқаратындығын ескермейді. Осыған қосымша ретінде Ұлттық Банктің қаржы жағдайы нарықтағы болып жатқан өзгерістерге байланысты өзгерістерге ұшырауы мүмкін. Мәселен, Ұлттық Банктің қаржы нарықтарын басқару саласындағы стратегиясы нарық ауытқуының тәуекелдерін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығындағы бағалардың күрт теріс ауытқулары жағдайында басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфельдің құрамын өзгерту әдістеріне, сондай-ақ өзге де қорғау әдістеріне оралуы мүмкін. Осылайша болжамдардың өзгеруі міндеттемелерге әсер етпеуі және шоғырландырылған баланста нарық бағасы бойынша есептелген активтерге біршама әсер етуі мүмкін. Бұл жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың әртүрлі әдістері капитал мөлшерінің біршама ауытқуына әкелуі мүмкін.

(ii) *Валюта тәуекелі*

Ұлттық Банкте бірнеше шетел валютасымен көрсетілген активтер және міндеттемелер бар.

Валюта тәуекелі – валюталардың айырбастау бағамдарының өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе болашақ ағындардың өзгеру тәуекелі. Ұлттық Банктің валюта тәуекеліне өзінің ұшырауын хеджирлеу фактісіне қарамастан мұндай операциялар ХҚЕС стандарттарына сәйкес хеджирлеу қатынастарын айқындауға сәйкес келмейді.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің валюталар бөлігіндегі құрылымы төмендегідей көрсетілген:

	Теңге	Алтын	АҚШ Доллар	Еуро	Жалон ненасы	СДР	Фунт стерлингі	Басқалары	Жиынтығы
АКТИВТЕР									
Кассадағы шетел валютасымен ақша қаражаты	-	-	12,560,959	263,793	-	-	-	35,089	12,859,841
Алтын	-	450,214,406	-	-	-	-	-	-	450,214,406
Банктер және басқа қаржы институттардағы депозиттер мен шоттар	8,961,461	-	605,942,328	12,101,750	4,915,290	83,273,941	42,621,022	22,544,987	780,360,779
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	33,792	-	16,852	-	-	-	-	-	50,644
«Кері крело» мәмілелері	465,807,648	-	-	-	-	-	-	-	465,807,648
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	147,606,976	-	1,299,717,792	1,058,946,904	253,281,738	-	242,257,385	147,907,155	3,149,717,950
Өтеу мерзіміне дейін ұсталынатын инвестициялар	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	681,562	-	-	-	-	-	-	-	681,562
Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер	30,694,318	-	-	-	-	-	-	-	30,694,318
Ағымдағы салық активі	700,386	-	-	-	-	-	-	-	700,386
Кейінге қалдырылған салық активі	84,188	-	-	-	-	-	-	-	84,188
Басқа да активтер	6,784,095	-	-	-	-	-	-	-	6,784,095
Активтер жиынтығы	661,354,426	450,214,406	1,918,237,931	1,071,312,447	258,197,028	83,273,941	284,878,407	170,487,231	4,897,955,817

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы

	Теңге	Алтын	АҚШ Доллар	Еуро	Жапон енасы	СДР	Фунт стерлингі	Басқалары	Жиынтығы
Міндеттемелер									
Айналыстағы ақша	1,306,496,601	-	-	--	-	-	-	-	1,306,496,601
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	856,475,966	-	45,416,046	7,989,629	1,121	83,068,755	19,907	140	992,971,564
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	1,026,983	-	3,197,125	-	-	-	107,296	-	4,331,404
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының шоттары	123,427,766	-	-	-	-	-	-	-	123,427,766
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	202,713,646	-	-	-	-	-	-	756,476	203,470,122
Клиенттердің шоттары	468,387,444	-	1,863,107	156,651	-	-	369	1,598	470,409,169
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	886,424,403	-	-	-	-	-	-	-	886,424,403
Кепілдік беру қорларының резервтері	52,508,963-	-	-	-	-	-	-	-	52,508,963
Ағымдағы табыс салығы бойынша кредиторлық берешек	20,506	-	-	-	-	-	-	-	20,506
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	918,216	-	-	-	-	-	-	-	918,216
Басқа да міндеттемелер	3,828,935	-	20	-	-	-	-	-	3,828,955
Міндеттемелер жиынтығы	3,902,229,429	-	50,476,298	8,146,280	1,121	83,068,755	127,572	758,214	4,044,807,669
Таза баланстық позиция	(3,240,875,003)	450,214,406	1,867,761,633	1,063,166,167	258,195,907	205,186	284,750,835	169,729,017	853,148,148
Таза баланстық және баланстан тыс позициялар	(3,240,875,003)	450,214,406	1,867,761,633	1,063,166,167	258,195,907	205,186	284,750,835	169,729,017	853,148,148

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің валюталар бөлігіндегі позициясы төмендегідей көрсетілген:

	Тенге	Алтын	АҚШ Доллар	Еуро	Жапон иенасы	СДР	Фунт стерлинг	Басқалары	Жиынтығы
АКТИВТЕР									
Кассадағы шетел валютасымен ақша қаражаты	-	-	34,645,095	113,756	-	-	-	28,775	34,787,626
Алтын	-	371,258,998	-	-	-	-	-	-	371,258,998
Банктер және басқа қаржы институттардағы депозиттер мен шоттар	9,141,394	-	1,164,424,680	81,750,753	31,685,014	85,011,724	2,022,337	2,824,960	1,376,860,862
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	328,801	-	-	-	-	-	-	891,460	1,220,261
«Кері «репо» мәмілелері	586,451,722	-	-	-	-	-	-	-	586,451,722
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	122,844,468	-	804,475,986	479,473,947	134,081,105	-	137,390,599	121,124,912	1,799,391,017
Өтеу мерзіміне дейін ұсталынатын инвестициялар	400,000	-	-	-	-	-	-	-	400,000
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	542,201	-	-	-	-	-	-	-	542,201
Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер	29,485,544	-	-	-	-	-	-	-	29,485,544
Ағымдағы салық активі	29,489	-	-	-	-	-	-	-	29,489
Мерзімі өткен салық активі	73,211	-	-	-	-	-	-	-	73,211
Басқа да активтер	7,624,411	-	129	-	-	-	379	-	7,624,919
Активтер жиынтығы	756,921,241	371,258,998	2,003,545,890	561,338,456	165,766,119	85,011,724	139,413,315	124,870,107	4,208,125,850

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы

	Тенге	Алтын	АҚШ Доллар	Еуро	Жапон иенасы	СДР	Фунт стерлингi	Баскалары	Жиынтығы
МІНДЕТТЕМЕЛЕР									
Айналыстағы акша	1,048,045,523	-	-	-	-	-	-	-	1,048,045,523
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	1,069,755,500	-	174,598,477	21,756,267	2,823,044	84,802,173	-	-	1,353,735,461
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	2,494,822	-	-	-	-	-	-	-	2,494,822
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының шоттары	121,589,299	-	-	-	-	-	-	-	121,589,299
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	119,651,784	-	14,846,000	-	-	-	-	-	134,497,784
Клиенттердің шоттары	320,920,298	-	1,034,792	201,196	-	-	5,296	12,088	322,173,670
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	463,183,949	-	-	-	-	-	-	-	463,183,949
Кепілдік беру қорларының резервтері	33,542,786	-	-	-	-	-	-	-	33,542,786
Ағымдағы табыс салығы бойынша кредиторлық берешек	900,601	-	-	-	-	-	-	-	900,601
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	684,581	-	-	-	-	-	-	-	684,581
Басқа да міндеттемелер	4,188,648	-	90,525	22,852	4	-	14,723	1,661	4,318,413
Міндеттемелер жиынтығы	3,184,957,791	-	190,569,794	21,980,315	2,823,048	84,802,173	20,019	13,749	3,485,166,889
Таза баланстық позиция	(2,428,036,550)	371,258,998	1,812,976,096	539,358,141	162,943,071	209,551	139,393,296	124,856,358	722,958,961
Таза баланстан тыс позиция	43,590,127	-	-	-	-	-	-	(43,590,127)	-
Таза баланстық және баланстан тыс позициялар	(2,384,446,423)	371,258,998	1,812,976,096	539,358,141	162,943,071	209,551	139,393,296	81,266,231	722,958,961

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(б) Нарық тәуекелі, жалғасы****(ii) Пайыздық ставкалар өзгерісінің тәуекелі, жалғасы**

Ұлттық Банктің басшылығы Қазақстан Республикасындағы ағымдағы экономикалық жағдайды ескере отырып АҚШ долларының Қазақстандық теңгеге бағамының 10%-ға өсуге және 15%-ға азаюға ауытқуы мүмкін деп болжайды. Сезімталдықтың бұл деңгейі Ұлттық Банктің негізгі басқару қызметкерлері үшін валюталық тәуекел туралы есептерді жасау кезінде Ұлттық Банктің ішінде пайдаланылады және Ұлттық Банк басшылығының валюталық бағамдардың ықтимал өзгеруінің бағалауын көрсетеді. Сезімталдықты талдауға айырбастау кезінде 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағылармен салыстырғанда тиісінше, 10%-ға өсу және 15%-ға төмендеу бағамдары пайдаланылатын кезең соңындағы тек шетел валютасындағы сомалар енгізілген.

Төменді кестеде көрсетілгендей 2010 жылғы 31 желтоқсандағы және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңге бағамының мынадай валюталарға қатынасы бойынша өсуі меншік қаражатының және басқа да жиынтық кірістің төменде көрсетілгендей ұлғаюына (азаюына) әкелетін еді. Осы талдау валюта бағамдарының өзгерістеріне негізделген, олар, Ұлттық Банктің көзқарасы тұрғысынан есепті кезеңнің аяғындағы жағдай бойынша дәлелді ықтимал болып табылады. Сезімталдықтың бұл деңгейі Ұлттық Банктің негізгі басқару қызметкерлері үшін валюталық тәуекел туралы есептерді жасау кезінде Ұлттық Банктің ішінде пайдаланылады. Талдау, барлық қалған ауыспалы, әсіресе пайыздық ставкалар өзгермей қалатындығын білдіреді.

	Капитал мың теңге	
	2010 ж.	2009 ж.
АҚШ доллары бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 10% өсуі	186,776,163	181,297,610
АҚШ доллары бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(280,164,245)	(271,946,414)
Еуро бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 10% өсуі	106,316,617	53,935,814
Еуро бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(159,474,925)	(80,903,721)
Трой унциясы бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 10% өсуі	45,021,441	37,125,900
Трой унциясы бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(67,532,161)	(55,688,850)
Фунт стерлинг бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 10% өсуі	28,475,084	13,939,329
Фунт стерлинг бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(42,712,625)	(20,908,994)
Жапон иенасы бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 10% өсуі	25,819,591	16,294,307
Жапон иенасы бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(38,729,386)	(24,441,461)
СДР бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 10% өсуі	20,519	20,955
СДР бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(30,778)	(31,433)
Басқа да валюталар бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 10% өсуі	16,972,902	8,126,623
Басқа да валюталар бағамының Қазақстан теңгесіне қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(25,459,353)	(12,189,935)

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Нарық тәуекелі, жалғасы

(ii) Валюта нарығы, тәуекел

Сезімталдықты талдауды шектеу

Жоғарыда келтірілген кестелерде негізгі жол берілетін көрсеткіштің өзгеру әсері көрсетілген, ал басқа жол берілетін көрсеткіштер өзгеріссіз қалған. Іс жүзінде жол берілетін көрсеткіштер мен басқа факторлар арасында байланыс бар. Сондай-ақ сезімталдықтың желілік емес сипаты бар, сондықтан алынған нәтижелердің интерполяциясы немесе экстраполяция жүргізілмеуі қажет.

Жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдаудағы басқа да шектеулердің қатарына нақты болжауға келмейтін Ұлттық Банктің нарықтағы болашақ өзгерістер туралы болжамы ғана болып табылатын ықтимал тәуекелдерді анықтау мақсатында нарықтағы жорамалдық әрекеттерді қолдану жатады. Сонымен қатар барлық сыйақы ставкалары бірдей өзгеретіні туралы болжам шектеу болып табылады.

(iii) Басқа да баға тәуекелдері

Басқа да баға тәуекелдері – бұл нарықтық баға өзгерістері (пайыздық ставкалар өзгерістері тәуекелінің немесе валюта тәуекелінің ықпалы нәтижесінде туындаған өзгерістерден басқа) нәтижесінде, егер бұл өзгерістер белгілі бір құралға тән факторлардан немесе нарықта сатылатын барлық құралдарға ықпалын тигізетін факторлардан туындаса, қаржы құралы бойынша әділ құнның ауытқуларының немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының тәуекелдері. Басқа да баға тәуекелдері Ұлттық Банк қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа позиция ұстанған кезде пайда болады.

2010 және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банк баға тәуекеліне ұшыраған жоқ.

(в) Кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі - бұл заем алушының немесе Ұлттық Банктің контрагентінің өз міндеттемелерін орындамау нәтижесінде туындайтын қаржылық ысырап тәуекелі. Ұлттық Банк кредит портфелін шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау талаптарын қоса алғанда, кредит тәуекелін басқару саясатын және рәсімдерін әзірледі, сондай-ақ Инвестициялық Комитет жұмыс істейді. Ұлттық Банктің кредит саясатын Басқарма қарайды және бекітеді.

Кредит саясаты:

- Ұлттық Банктің қарсы әріптестері бойынша ең жоғарғы тәуекел лимитін есептеу және белгілеу әдіснамасын;
- Ұлттық Банктің қарсы әріптестері бойынша тәуекел лимитінің тұрақты мониторингін жүргізу рәсімдерін және оны қайта қарауды белгілейді.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(в) Кредит тәуекелі, жалғасы

Қарсы әріптестердің тізіміне кіргізу туралы өтінімдер Ұлттық Банктің Тәуекел-менеджмент басқармасына келіп түседі. Талдаушылардың қарсы әріптес туралы есебі қаржылық көрсеткіштер коэффициенттерінің талдауына және халықаралық рейтинг агенттіктерінің деректері бойынша қаржылық жағдайының талдауына негізделеді. Осы есептің негізінде инвестициялық комитет қарсы әріптесті ұсынады.

Ұлттық Банктің талдаушылары күн сайын қарсы әріптеске белгіленген лимиттің мониторингін жүргізеді. Жекелеген қарсы әріптестерді талдаумен қоса Ұлттық Банктің талдаушылары портфельдерді кредит тәуекелдерін шоғырландыруға қатысты бағалауды жүргізеді.

Ұлттық Банктің кредит тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі, әдетте, шоғырландырылған баланстағы қаржы активтерінің баланстық құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігінің әлеуетті кредит тәуекелінің төмендеуі үшін айтарлықтай маңызы болмайды.

Қаржы активтеріне қатысты кредит тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі есепті күнгі жағдай бойынша мынадай түрде берілуі тиіс.

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Алтын	314,085,582	263,779,259
Банктер және басқа институттардағы шоттар мен депозиттер	780,360,779	1,376,860,862
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	50,644	1,220,261
«Кері «репо» мәмілелері	465,807,648	586,451,722
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	3,149,717,950	1,799,391,017
Өтеу мерзіміне дейін ұсталынатын инвестициялар	-	400,000
Басқа да қаржы активтері	2,994,501	4,106,126
Тәуекелдің ең жоғарғы деңгейінің барлығы	4,713,017,104	4,032,209,247

Танылмаған шарттық міндеттемелерге қатысты кредит тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі есепті күнгі жағдай бойынша 36-ескертуде берілуі тиіс.

(г) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Ұлттық Банк өз міндеттемелерін өтеу үшін ақша қаражатын тарту кезінде қиындықтарға ұшырау тәуекелі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелер өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкес келмеуі Ұлттық Банкті қоса алғанда қаржы институттарын басқарудағы негізгі сәт болып табылады. Жүргізілетін операциялардың айырмашылығы және олармен байланысты белгісіздіктің салдарынан, активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкес келуі қаржы институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды, мұның өзі операциялардың пайдалылығын арттыруға мүмкіндік береді, дегенмен, зиянның туындау тәуекелін жоғарлатады.

Ұлттық Банк барлық міндеттемелерді өтеу мерзімінің басталуына қарай оларды орындауға қажетті ақша қаражатының үнемі болуын қамтамасыз ету мақсатында қажетті өтімділік деңгейін қолдайды. Ұлттық Банктің өтімділікті басқару жөніндегі саясатын Басқарма қарайды және бекітеді.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Ұлттық Банк өтімділікке қатысты күтпеген талаптардың әсеріне жедел және күрт ауытқуларсыз жауап қатуына Ұлттық Банктің қабілетті болуы үшін қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған және тұрақты құрылымын белсенді түрде қолдауға ұмтылады.

Ұлттық Банктің эмиссиялық банк болып табылатынын ескере отырып (ұлттық валютаны – теңгені эмиссиялайды), ұлттық валютадағы міндеттемелерді орындау тәуекелі төмен және өтімділік тәуекелі шын мәнінде Ұлттық Банктің шетел валютасымен көрсетілген қаржы міндеттемелерін орындауға ғана қолданылады.

Банктің өтімділікті басқару жөніндегі саясаты мыналардан тұрады:

- шетел валюталары бөлігіндегі ақша қаражатының ағынын және өтімді активтердің қажетті деңгейіндегі осы ақша қаражатының осы ағындарымен байланысты есептеуді болжау;
- қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын қолдау;
- кассалық өтімділіктің үзілуі болған жағдайда, қорғану шарасы ретінде еркін іске асыруға болатын өтімділігі жоғары активтер портфеліне қызмет көрсету;
- өтімділікті және берілген қаржыландыру деңгейін қолдау жөнінде резервтік жоспарлар әзірлеу;
- Банк өтімділігінің баланстық көрсеткіштерінің белгіленген нормативтерге сәйкестігін бақылауды жүзеге асыру.

Монетарлық операциялар департаменті Монетарлық операцияларды есепке алу басқармасынан активтер мен міндеттемелердің өтімділігі туралы ақпарат алады және өтімділік позициясын талдайды. Одан кейін Монетарлық операциялар департаменті Ұлттық Банктің жеткілікті өтімділік деңгейін өтімділік портфеліне өтімділігі жоғары активтердің жеткілікті санын сатып алу арқылы сақтауды қамтамасыз етеді. Өтімділіктің қажетті деңгейін ұстау үшін өтімділік портфелі ең қысқа мерзімде сатуды жүзеге асыруға болатын активтерге инвестицияланады.

Банктің инвестициялық стратегиясына сәйкес өтімділік портфелі мынадай өлшемдерге сәйкес болуы тиіс:

- өтімділік портфелінің дюрациясы 1 жылдан аспауы тиіс;
- өтімділік портфелінің негізгі валютасы АҚШ доллары болып табылады;
- өтімділік портфелінің көлемі мынадай өлшемдерге жауап беруі тиіс;
- ағымдағы міндеттемелерді есептемегенде 1 миллиард АҚШ долларынан кем болмауы тиіс;
- алдағы сыртқы мемлекеттік борышқа қызмет көрсету бойынша төлемнің көлемі 6 айдан кем болмауы тиіс. Осы шектеу әр күнтізбелік тоқсанда 1 рет тексеріледі (әр тоқсанның 10 жұмыс күні).

Егер өтімділік портфелінің нарықтық құны осы өлшемдерге жауап бермейтін болса, осындай сәйкессіздік белгіленген күннен бастап бес жұмыс күні ішінде өтімділік портфелі активтердің бір бөлігін инвестициялық портфельден аудару есебінен толықтырылады.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Өтімділік портфелінің активтері қолма-қол валютаға, А- (Standard & Poor's) және/немесе А3 (Moody's) төмен емес кредиттік рейтингі бар елдердің мемлекеттік (егеменді) борыштық міндеттемелерге, агенттік борыштық міндеттемелерге, AAA (Standard & Poor's) және/немесе Аaa (Moody's) төмен емес кредиттік рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарының борыштық міндеттемелеріне, депозиттік сертификаттарға (CD), А1 - (Standard&Poor's) немесе P1 (Moody's) төмен қысқа мерзімді кредиттік рейтингтері бар коммерциялық қағаздарға (CP), депозиттерге инвестицияланады. Депозитке орналастырудың ең көп мерзімі 1 айдан аспауы тиіс.

Келесі келтірілген кестелер шарттардағы барынша ерте белгіленген өтеу мерзімі басталған күн бойынша қаржы активтері мен міндеттемелері және кредиттік сипаттағы танылмаған міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған ағынын көрсетеді. Осы кестеде көрсетілген ақша ағынының түсу және шығу ағынының жиынтық мөлшері қаржы активтері, міндеттемелері немесе баланстан тыс міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған шарттық ағынын көрсетеді.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(т) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Қаржы міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша талдау 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мынадай түрде берілуі тиіс.

мың теңге	Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 - 3 ай аралығы	3 - 6 ай аралығы	6 - 12 ай аралығы	Өтеу мерзімінсіз	Ақша қаражаты ағындарын есенген шығару/(түсімдердің жиынтық мөлшері)		Баланстық құны
						жыынтық мөлшері	құны	
Туынды емес қаржы міндеттемелері								
Банктер және басқа институттардағы	910,052,981	-	-	-	83,068,755	993,121,736		992,971,564
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының шоттары	123,427,766	-	-	-	-	123,427,766		123,427,766
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	203,470,122	-	-	-	-	203,470,122		203,470,122
Клиенттердің шоттары	470,409,169	-	-	-	-	470,409,169		470,409,169
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	154,953,735	380,745,137	280,939,535	72,592,000	-	889,230,407		886,424,403
Басқа да қаржы міндеттемелері	1,902,354	-	-	-	-	1,902,354		1,902,354
Туынды қаржы								
- Түсімдер	(81,098,164)	-	-	-	-	(81,098,164)		-
- Шығынға жазылғандар	82,120,320	3,287,566	-	-	-	85,407,886		4,331,404
Барлық міндеттемелер	1,865,238,283	384,032,703	280,939,535	72,592,000	83,068,755	2,685,871,276		2,682,936,782

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Қаржы міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша талдау 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мынадай түрде берілуі тиіс.

Туынды емес қаржы міндеттемелері	Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 - 3 ай аралығы	3 - 6 ай аралығы	6 - 12 ай аралығы	Өтеу мерзімінсіз	Ақша қаражаты ағындарын есептен шығару/(түсімдердің) жиынтық мөлшері		Баланстық құны
						жиынтық мөлшері	құны	
Туынды емес қаржы міндеттемелері								
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	1,268,960,377	-	-	-	84,802,173	1,353,762,550		1,353,735,461
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының шоттары	121,589,299	-	-	-	-	121,589,299		121,589,299
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	134,497,784	-	-	-	-	134,497,784		134,497,784
Клиенттердің шоттары	322,173,670	-	-	-	-	322,173,670		322,173,670
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	30,195,190	374,527,227	27,465,055	33,000,000	-	465,187,472		463,183,949
Басқа да қаржы міндеттемелері	2,041,610	-	-	-	-	2,041,610		2,041,610
Туынды қаржы міндеттемелері								
- Түсімдер	(60,177,761)	-	-	-	-	(60,177,761)		-
- Шығынға жазылғандар	59,909,565	-	-	72,360	-	59,981,925		2,494,822
Барлық міндеттемелер	1,879,189,734	374,527,227	27,465,055	33,072,360	84,802,173	2,399,056,549		2,399,716,595

Жоғарыда келтірілген кесте шарттың талаптарына сәйкес шарттардағы барынша ерте белгіленген өтеу мерзімі басталған ықтимал күнге жататын туынды емес қаржы міндеттемелері (берілген қаржы кепілдіктерін және танылмаған кредиттік міндеттемелерді қоса алғанда) бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған ағыны туралы ақпараттан тұрады. Қаржы кепілінің шарттарына қатысты кепілдіктің ең көп мөлшері кепілдік пайдаланылуы мүмкін барынша ерте кезеңге жатады.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Төмендегі кестеде 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларды талдау (күтілген өтеу мерзімдері бойынша) берілген:

Талап ету бойынша және	1 айдан		3 айдан		1 жылдан 5 жылдан		Өтеу мерзімі белгіленбеген	Барлығы
	1 айдан кем	3 айға дейін	12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам			
мың теңге								
Туынды емес қаржы активтері								
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	12,859,841	-	-	-	-	-	-	12,859,841
Алтын	164,836,779	127,612,177	21,636,626	-	-	136,128,824	-	450,214,406
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	693,792,024	1,150,000	2,350,000	-	-	83,068,755	-	780,360,779
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	33,792	16,852	-	-	-	-	-	50,644
«Кері «репо» мәмілелері	465,807,648	-	-	-	-	-	-	465,807,648
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	27,238,027	92,841,322	376,389,866	2,379,555,661	273,276,652	416,422	3,149,717,950	
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	-	-	-	-	-	681,562	-	681,562
Басқа да қаржы активтері	2,994,501	-	-	-	-	-	-	2,994,501
Активтердің барлығы	1,367,562,612	221,620,351	400,376,492	2,379,555,661	273,276,652	220,295,563	4,862,687,331	

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 айдан		3 айдан		1 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан астам		Өтеу мерзімі белгіленбеген	Барлығы
	3 айға дейін	12 айға дейін	12 айға дейін	3 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	5 жылдан астам				
мың теңге										
Туынды емес қаржы міндеттемелері										
Айналыстағы ақша	-	-	-	-	-	-	-	-	1,306,496,601	1,306,496,601
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	909,902,809	-	-	-	-	-	-	-	83,068,755	992,971,564
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	3,304,421	1,026,983	-	-	-	-	-	-	-	4,331,404
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының шоттары	123,427,766	-	-	-	-	-	-	-	-	123,427,766
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	203,470,122	-	-	-	-	-	-	-	-	203,470,122
Клиенттердің шоттары	470,409,169	-	-	-	-	-	-	-	-	470,409,169
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	154,849,368	380,014,482	351,560,553	-	-	-	-	-	-	886,424,403
Кепілдік беру қорларының резервтері	52,508,963	-	-	-	-	-	-	-	-	52,508,963
Басқа да қаржы міндеттемелері	1,902,354	-	-	-	-	-	-	-	-	1,902,354
Міндеттемелердің барлығы	1,919,774,972	381,041,465	351,560,553	-	-	-	-	-	1,389,565,356	4,041,942,346
Таза позиция	(552,212,360)	(159,421,114)	48,815,939	2,379,555,661	273,276,652	-	-	-	(1,169,269,793)	820,744,985

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Төмендегі кестеде 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларды талдау (күтілетін өтеу мерзімдер бойынша) берілген:

мын теңге	Талап ету бойынша және					5 жылдан астам	Өтеу мерзімі белгіленбеген	Барлығы
	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам			
Туынды емес қаржы активтері								
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	34,787,626	-	-	-	-	-	-	34,787,626
Алтын	313,947,971	57,311,027	-	-	-	-	-	371,258,998
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	1,287,708,689	-	4,350,000	-	-	-	84,802,173	1,376,860,862
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	328,801	-	891,460	-	-	-	-	1,220,261
«Кері «репо» мәмілелері	586,451,722	-	-	-	-	-	-	586,451,722
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	310,961,978	62,381,356	173,530,637	1,202,486,207	50,030,839	-	-	1,799,391,017
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	-	400,000	-	-	-	-	-	400,000
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	542,201	542,201
Басқа да қаржы активтері	4,106,126	-	-	-	-	-	-	4,106,126
Активтердің барлығы	2,538,292,913	120,092,383	178,772,097	1,202,486,207	50,030,839	85,344,374	4,175,018,813	

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(г) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

мын теңге	Талап ету бойынша және 1 айдан кем		1 айдан 3 айға дейін		3 айдан 12 айға дейін		1 жылдан 5 жылдан астам		5 жылдан астам		Өтеу мерзімі белгіленбеген		Барлығы
	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айға дейін	12 айға дейін	1 жылдан 5 жылдан астам	5 жылдан астам	Өтеу мерзімі белгіленбеген	Барлығы					
Туынды емес қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,048,045,523
Айналыстағы ақша	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,048,045,523
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	1,268,933,288	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84,802,173	1,353,735,461
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	59,142	-	-	2,435,680	-	-	-	-	-	-	-	-	2,494,822
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының шоттары	121,589,299	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	121,589,299
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	134,497,784	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	134,497,784
Клиенттердің шоттары	322,173,670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	322,173,670
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	29,274,702	374,167,479	59,741,768	-	-	-	-	-	-	-	-	-	463,183,949
Кепілдік беру қорларының резервтері	33,542,786	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33,542,786
Басқа да қаржы міндеттемелері	2,041,610	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,041,610
Міндеттемелердің барлығы	1,912,112,281	374,167,479	62,177,448	116,594,649	1,202,486,207	50,030,839	1,132,847,696	(1,047,503,322)	3,481,304,904	693,713,909	626,180,632	(254,075,096)	3,481,304,904
Таза позиция													

Жоғарыда келтірілген кестелерде шарт талаптарына сәйкес болуы мүмкін өтеу мерзімінің немесе пайыздық ставканың өзгеру мерзімінің анағұрлым ерте күніне жататын туынды емес активтер мен міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған ағыны туралы ақпарат бар. Қаржы кепілдігі шарттарына қатысты кепілдіктің ең көп шамасы кепілдіктің пайдаланылуы мүмкін ең ерте кезеңіне жатады.

36 Баланстан тыс міндеттемелер

Ұлттық Банкте кредиттік ресурстарды беру жөнінде міндеттемелер бар. Бұл міндеттемелер мақұлданған кредит, кредиттік карталар бойынша лимиттер, сондай-ақ овердрафт нысандағы кредиттік ресурстар беруді көздейді.

Ұлттық Банк банк кепілдігін береді және өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету мақсатында аккредитивтер ашады. Көрсетілген келісімдер міндеттемелердің лимитін белгілейді және әдетте, бес жылға дейінгі қолданыс мерзімі бар. Ұлттық Банк сол сияқты бағалы қағаздардағы заемдар операциялары бойынша есеп айырысушы агент бола отырып, кепілдік береді.

Баланстан тыс міндеттемелердің шарттық сомасы бұдан әрі кестеде санаттар бойынша көрсетілген. Кредиттерді беру бойынша міндеттемелерге қатысты кестеде көрсетілген сомалар көрсетілген міндеттемелер толық орындалатындығын болжайды. Кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты кестеде көрсетілген сомалар, егер қарсы агенттер өз міндеттемелерін шарт талаптарына сәйкес орындай алмаған жағдайда, есепті күндегі жағдай бойынша көрсетілген бухгалтерлік зиянның ең көп шамасын білдіреді.

	2010 ж. мың теңге	2009 ж. мың теңге
Шартқа сәйкес сома		
Кредиттерді және кредиттік желілерді беру жөніндегі міндеттемелер	96,947	98,449
Кепілдіктер мен аккредитивтер	-	2,495
	96,947	100,944

Көрсетілген міндеттемелердің көбі оларды ішінара немесе толық орындаусыз тоқтатылуы мүмкін. Осының салдарынан жоғарыда көрсетілген міндеттемелер күтілетін ақша қаражатының әкегілуін көрсетпейді.

37 Шартты міндеттелер

(а) Сақтандыру

Қазақстанда сақтандыру қызметі даму сатысында, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру нысандарына Қазақстан Республикасында әлі де қол жеткізілген жоқ. Ұлттық Банк толық көлемде үйлер мен жабдықтарды сақтандыруды, Ұлттық Банктің мүлкін пайдалану нәтижесінде келтірілген мүліктік немесе экологиялық зиянға қатысты үшінші тұлғалардың жауапкершілігіне қатысты немесе Ұлттық Банктің қызметіне қатысты басқа жағдайларда қызметті уақытша тоқтатуды жүзеге асырған жоқ. Топ өз қызметін жеткілікті деңгейде сақтандырмаған кезеңге дейін белгіленген активтердің келтірілген зияндары немесе ысырабы Ұлттық Банктің қызметі мен қаржы жағдайына елеулі теріс әсер етуі мүмкін деген тәуекел бар.

(б) Аяқталмаған сот талқылаулары

Басшылықтың қандай да болмасын маңызды нақты және аяқталмаған сот талқылаулары туралы, сондай-ақ Ұлттық Банкке қарсы қойылатын әлеуетті талап туралы ақпараты жоқ.

37 Шартты міндеттелер, жалғасы

(в) Шартты салық міндеттемелері

Қазақстан Республикасының салық жүйесі біршама жаңа болып табылады және қолданысының кері күші болуы мүмкін және көбінесе нақты емес және қарама-қайшы, біржақты түсіндірілмейтін, салық органдары тарапынан әр түрлі түсіндірулерге жол берілетін, жиі өзгертін нормативтік құжаттармен, нормативтік құжаттарды ресми түсіндірумен және сот органдарының шешімдерімен сипатталады. Салықтарды дұрыс есептеу өкілеттілігіне елеулі айыппұлдар салу, тұрақсыздық айыбын және пайызды есептеу кірегіні органдар тарапынан қаралады және жан-жақты тексеріледі. Салық кезеңі осы салық кезеңінен кейінгі бес күнтізбелік жыл ішінде салық органдарының тарапынан тексеруге ашық болады, дегенмен, белгілі бір жағдайларда салық кезеңі көрсетілген мерзімнен ұзағырақ ашық бола алады. Қазақстан Республикасындағы соңғы оқиғалар салық органдары салық заңнамасының түсіндірмелеріне және орындалуына қатысты барынша қатаң позиция ұстана бастағанын көрсетеді.

Бұл жағдайлар Қазақстан Республикасында басқа елдердегі осындай тәуекелдерден біршама асып түсетін салық тәуекелдерін тудырады. Басшылықтың пікірінше, салықтық міндеттемелер басшылықтың қолданылып жүрген салық заңнамасын түсіндіруін, нормативтік құжаттардың ресми түсіндірілуін және сот органдарының шешімдерін ескере отырып толығымен осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген. Алайда, әр түрлі реттеуші органдардың салық заңнамасын түсіндіруі басшылықтың пікірінен басқаша болу фактісін ескерсек, реттеуші органдар тарапынан ықпал етудің мәжбүрлі шаралары қолданылған жағдайда, олардың Ұлттық Банктің қаржылық жай-күйіне әсері едәуір болуы мүмкін.

38 Қорларды басқару және депозитарлық қызметтер

(а) Қорларды басқару және сенімгерлік басқару бойынша қызметтер

Ұлттық Банк трастық компанияларға, зейнетақы қорларына және басқа ұйымдарға сенімгерлік басқару бойынша қызметтер көрсетеді, атап айтқанда активтерді басқарады немесе клиенттердің нұсқауларына сәйкес алынған қаражатты әртүрлі қаржы құралдарына инвестициялайды. Ұлттық Банк осы көрсетілген қызметтер үшін комиссиялық сыйақы алады. Сенімгерлік басқаруға алынған активтер Ұлттық Банктің активтері болып табылмайды және тиісінше оның қаржылық жағдай бойынша шоғырландырылған есебінде көрсетілмейді. Ұлттық Банк көрсетілген салымдарды жүзеге асыру кезінде көрсетілген инвестицияларға кепілдік бермейтіндіктен, кредиттік тәуекелге ұшырамайды.

2010 және 2009 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банк өз клиенттерінің тапсырысы бойынша басқарған активтерінің жалпы сомасы тиісінше 446,011,091 мың теңге және 1,535,720,515 мың теңге болды.

2009 және 2010 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық банктің Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының тапсырысы бойынша басқарған активтерінің жалпы сомасы тиісінше 5,098,527,845 мың теңге және 4,009,528,878 мың теңге болады. ҚҰБ инвестициялық саясатына сәйкес көрсетілген активтердің бір бөлігін басқаруды сыртқы басқарушылар жүзеге асырады.

(б) Костодиаалдық қызмет

Ұлттық Банк клиенттердің тапсырмасы бойынша бағалы қағаздарды сақтауды қамтамасыз ете отырып және көрсетілген қызметтер үшін комиссиялық сыйақылар ала отырып, өз клиенттеріне депозитарлық қызмет көрсетеді. Көрсетілген активтер Ұлттық Банк активі болып табылмайды және тиісінше қаржылық жағдайы туралы оның шоғырландырылған есебінде көрсетілмейді.

39 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Директорлар Кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен операциялар

2010 және 2009 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін Ұлттық Банк Директорлар Кеңесінің және Басқармасының мүшелеріне жиынтық сыйақы тиісінше 374,551 мың теңгені және 274,912 мың теңгені құрайды. Сыйақыға жалақы мен төлемдер енгізілген.

(б) Басқа байланысты тараптармен операциялар

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа пайыздық ставкалар, сондай-ақ басқа байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе зиян төмендегілерден тұрады:

	Қауымдасқан компаниялар		Мемлекеттік компаниялар және ұйымдар		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа пайыздық ставка	мың теңге	Орташа пайыздық ставка	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп					
АКТИВТЕР					
Банктер және басқа институттардағы шоттар мен депозиттер	-	-	635,195	-	635,195
«кері «репо» мәмілелері	-	-	465,807,648	7.00	465,807,648
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	-	-	154,083,684	6.65	154,083,684
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	681,562	-	-	-	681,562
Негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтер	-	-	2,760	-	2,760
Ағымдағы салық активі	-	-	700,386	-	700,386
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	84,188	-	84,188
Басқа да активтер	1,578	-	1,840,214	-	1,841,792

39 Байланысты тараптармен операциялар, жалғасы

(б) Басқа байланысты тараптармен операциялар, жалғасы

	Қауымдасқан компаниялар		Мемлекеттік компаниялар және ұйымдар		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа пайыздық ставка	мың теңге	Орташа пайыздық ставка	
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктер және басқа институттардың қаражаттары	-	-	179,408,784	0.88	179,408,784
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының шоттары	-	-	123,427,766	-	123,427,766
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	-	-	203,470,122	-	203,470,122
Клиенттердің шоттары	101	-	470,331,907	-	470,332,008
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	36,499,902	-	36,499,902
Ағымдағы табыс салығы бойынша кредиторлық берешек	-	-	20,506	-	20,506
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	-	-	918,216	-	918,216
Басқа міндеттемелер	-	-	903,296	-	903,296
Табыс пен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылмаған баптар					
Пайыздық кірістер	-		49,180,184		49,180,184
Пайыздық шығыстар	-		(1,444,686)		(1,444,686)
Комиссиялық кірістер	10,138		2,405,649		2,415,787
Комиссиялық шығыстар	(482)		(322,574)		(323,056)
Сату үшін қолда бар қаржы активтерімен операциялардан алынған таза пайда	-		1,416		1,416
Қауымдасқан компаниялардан кіріс	139,361		-		139,361
Басқа да операциялық кірістер	4,835		2,509,105		2,513,940
Банкноттар мен монеталарды шығару бойынша шығыстар	-		(24,035)		(24,035)
Басқа ұйымдарды қаржыландыру	-		(2,520,167)		(2,520,167)
Қызметкерлерге жұмсалған шығыстар	-		(716,194)		(716,194)
Басқа да жалпы шаруашылық және әкімшілік шығыстар	392		(976,490)		(976,098)

39 Байланысты тараптармен операциялар, жалғасы

(б) Басқа байланысты тараптармен операциялар, жалғасы

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа пайыздық ставкалар, сондай-ақ басқа байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе зиян төмендегілерден тұрады:

	Қауымдасқан компаниялар		Мемлекеттік компаниялар және ұйымдар		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа пайыздық ставка	мың теңге	Орташа пайыздық ставка	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп					
АКТИВТЕР					
Банктер және басқа институттардағы шоттар мен депозиттер	-		4,203,391		4,203,391
«кері «репо» мәмілелері	-		586,451,722	7.00	586,451,722
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	-		129,230,839	6.95	129,230,839
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	-		400,000	8.50	400,000
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	542,201		-		542,201
Ағымдағы салық активі			29,489		29,489
Кейінге қалдырылған салық активі			73,211		73,211
Басқа да активтер	1,001		970,988		971,989
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің және басқа да мекемелердің қаражаттары	-	-	304,162,814	0.40	304,162,814
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының шоттары	-		121,589,299		121,589,299
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің шоттары	-	-	134,497,784	-	134,497,784
Клиенттердің шоттары	14	-	292,438,430	-	292,438,444
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	603,502	-	14,103,486	-	14,706,988
Ағымдағы табыс салығы бойынша кредиторлық берешек	-	-	900,601	-	900,601
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	-	-	684,581	-	684,581
Басқа міндеттемелер	-	-	4,183,125	-	4,183,125

39 Байланысты тараптармен операциялар, жалғасы

(б) Басқа байланысты тараптармен операциялар, жалғасы

	Қауымдасқан компаниялар		Мемлекеттік компаниялар және ұйымдар		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа пайыздық ставка	мың теңге	Орташа пайыздық ставка	
Табыс пен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылмаған баптар					
Пайыздық кірістер	-		42,703,139		42,703,139
Пайыздық шығыстар	(3,283)		(298,783)		(302,066)
Комиссиялық кірістер	95,669		3,074,750		3,170,419
Комиссиялық шығыстар	(116,007)		(249,706)		(365,713)
Сату үшін қолда бар қаржы активтерімен операциялардан алынған таза пайда	-		63,193		63,193
Қауымдасқан компаниялардан зиян	(790,247)		-		(790,247)
Басқа да операциялық кірістер	64		1,094,660		1,094,724
Банкноттар мен монеталарды шығару бойынша шығыстар	-		(18,688)		(18,688)
Басқа ұйымдарды қаржыландыру	-		(2,631,327)		(2,631,327)
Қызметкерлерге жұмсалған шығыстар	-		(50,712)		(50,712)
Басқа да жалпы шаруашылық және әкімшілік шығыстар	350		(868,356)		(868,006)

40 Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құны және есептік жіктеулер

(а) Есептік жіктеулер және әділ құны

Келесі кесте 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді.

мың теңге	Әділ құны бойынша бағаланатын	Кредиттер және дебиторлық берешек	Сату үшін қолда бар	Амортизация-		Әділ құны
				ланған құны бойынша есептелетін басқалары	Есепте көрсетілген жалпы құны	
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	-	12,859,841	-	-	-	12,859,841
Алтын	-	450,214,406	-	-	-	450,214,406
Банктер және басқа институттардағы шоттар мен депозиттер	-	780,360,779	-	-	-	780,360,779
Өзгеруі кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілген, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	50,644	-	-	-	-	50,644
«Кері РЕПО» мәмілелері	-	465,807,648	-	-	-	465,807,648
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	-	-	3,149,717,950	-	-	3,149,717,950
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	-	681,562	-	-	-	681,562
Басқа да қаржы активтері	-	2,994,501	-	-	-	2,994,501
	50,644	1,712,918,737	3,149,717,950	-	-	4,862,687,331
Айналыстағы ақша	-	-	-	1,306,496,601	-	1,306,496,601
Банктер және басқа институттардың қаражаттары	-	-	-	992,971,564	-	992,971,564
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	4,331,404	-	-	-	-	4,331,404
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының ағымдық шоттары	-	-	-	123,427,766	-	123,427,766
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдық шоттары	-	-	-	203,470,122	-	203,470,122
Клиенттердің шоттары	-	-	-	470,409,169	-	470,409,169
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	886,424,403	-	886,424,403
Кепілдік беру қорларының резервтері	-	-	-	52,508,963	-	52,508,963
Басқа да қаржы міндеттемелері	-	-	-	1,902,354	-	1,902,354
	4,331,404	-	-	4,037,610,942	-	4,041,942,346
						4,862,687,331

40 Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құны және есептік жіктеулер, жалғасы

(а) Есептік жіктеулер және әділ құны, жалғасы

Келесі кесте 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді.

мың теңге	Әділ құны бойынша бағаланатын	Өтеу мерзіміне дейін ұсталатындар	Кредиттер және дебиторлық берешек	Сату үшін қолда бар	Амортизация-ланған құны бойынша есептелетін басқалары		Есепте көрсетілген жалпы құны	Әділ құны
					-	-		
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	-	-	34,787,626	-	-	-	34,787,626	34,787,626
Алтын	-	-	371,258,998	-	-	-	371,258,998	371,258,998
Банктердегі және басқа да қаржылық институттардағы шоттар мен депозиттер	-	-	1,376,860,862	-	-	-	1,376,860,862	1,376,860,862
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	1,220,261	-	-	-	-	-	1,220,261	1,220,261
«Кері «репо» мәмілелері	-	-	586,451,722	-	-	-	586,451,722	586,451,722
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	-	-	-	1,799,391,017	-	-	1,799,391,017	1,799,391,017
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	-	400,000	-	-	-	-	400,000	407,490
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	-	-	542,201	-	-	-	542,201	542,201
Басқа да қаржы активтері	-	-	4,106,126	-	-	-	4,106,126	4,106,126
	1,220,261	400,000	2,374,007,535	1,799,391,017	-	-	4,175,018,813	4,175,026,303
Айналыстағы ақша	-	-	-	-	-	1,048,045,523	1,048,045,523	1,048,045,523
Банктер және басқа институттардың қаражаттары	-	-	-	-	-	1,353,735,461	1,353,735,461	1,353,735,461
Кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	2,494,822	-	-	-	-	-	2,494,822	2,494,822
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының ағымдық шоттары	-	-	-	-	-	121,589,299	121,589,299	121,589,299
Қазақстан Республикасы Қаржы министрілігінің ағымдық шоттары	-	-	-	-	-	134,497,784	134,497,784	134,497,784
Клиенттердің шоттары	-	-	-	-	-	322,173,670	322,173,670	322,173,670
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	-	-	463,183,949	463,183,949	463,240,061
Кепілдік беру қорларының резервтері	-	-	-	-	-	33,542,786	33,542,786	33,542,786
Басқа да қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	2,041,610	2,041,610	2,041,610
	2,494,822	-	-	-	-	3,478,810,082	3,481,304,904	3,481,361,016

40 Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құны және есептік жіктеулер, жалғасы

(а) Есептік жіктеулер және әділ құны, жалғасы

Әділ құнды бағалау жақсы таныс, осындай мәмілелерді жасауды қалайтын, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасында қаржы құралы айырбасталуы мүмкін құнды анағұрлым дәл анықтауға бағытталған. Алайда, қазіргі кездегі бағалаудың айқын еместігі мен субъективтілігіне байланысты әділ құн активтерді дереу сатуда немесе міндеттемелерді орындауда қажет болуы мүмкін құны ретінде қаралмауы тиіс.

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Ұлттық Банк қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде қолданылатын деректердің маңыздылығын ескеретін, әділ құнды бағалаудың төмендегі иерархиясын пайдалана отырып бағалайды.

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына қатысты актив нарығындағы белгіленетін бағалар (түзетілмеген).
- 2-деңгей: Тікелей (яғни баға белгілеуде) немесе жанама (яғни баға белгілеуден шығатын деректер) қол жетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері.

Бұл санатқа төмендегілерді пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді: ұқсас құралдарға арналған активтік нарықта нарықтық баға белгілеу, активтік ретінде қаралмайтын нарықта бірдей немесе ұқсас құралдарға арналған нарықтық баға белгілеу немесе барлық пайдаланылатын деректер бақыланатын нарықтық деректерге негізделетін басқа да бағалау әдістері.

- 3-деңгей: Бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді, бұл ретте мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға маңызды әсер етеді. Бұл санатқа құралдар арасында айырманы көрсету үшін маңызды бақыланбайтын баға белгілеуді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға арналған, баға белгілеуге негізделген құралдар кіреді.

Бұдан әрі кестеде 2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдарын әділ құн иерархиясының деңгейі бойынша талдау келтірілген.

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	Барлығы
Өзгеруі кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары			
- Туынды активтер	-	50,644	50,644
- Туынды міндеттемелер	-	(4,331,404)	(4,331,404)
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері			
- Борыштық бағалы қағаздар	2,934,565,835	214,067,105	3,148,632,940
- Үлестік бағалы қағаздар	-	1,085,010	1,085,010
	2,934,565,835	210,871,355	3,145,437,190

40 Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құны және есептік жіктеулер, жалғасы

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

Бұдан әрі кестеде 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдарын әділ құн иерархиясының деңгейі бойынша талдау келтірілген.

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	Барлығы
Өзгеруі кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары			
- Туынды активтер	-	1,220,261	1,220,261
- Туынды міндеттемелер	-	(2,494,822)	(2,494,822)
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері			
- Борыштық бағалы қағаздар	1,606,310,824	193,077,498	1,799,388,322
- Үлестік бағалы қағаздар	-	2,695	2,695
	1,606,310,824	191,805,632	1,798,116,456